

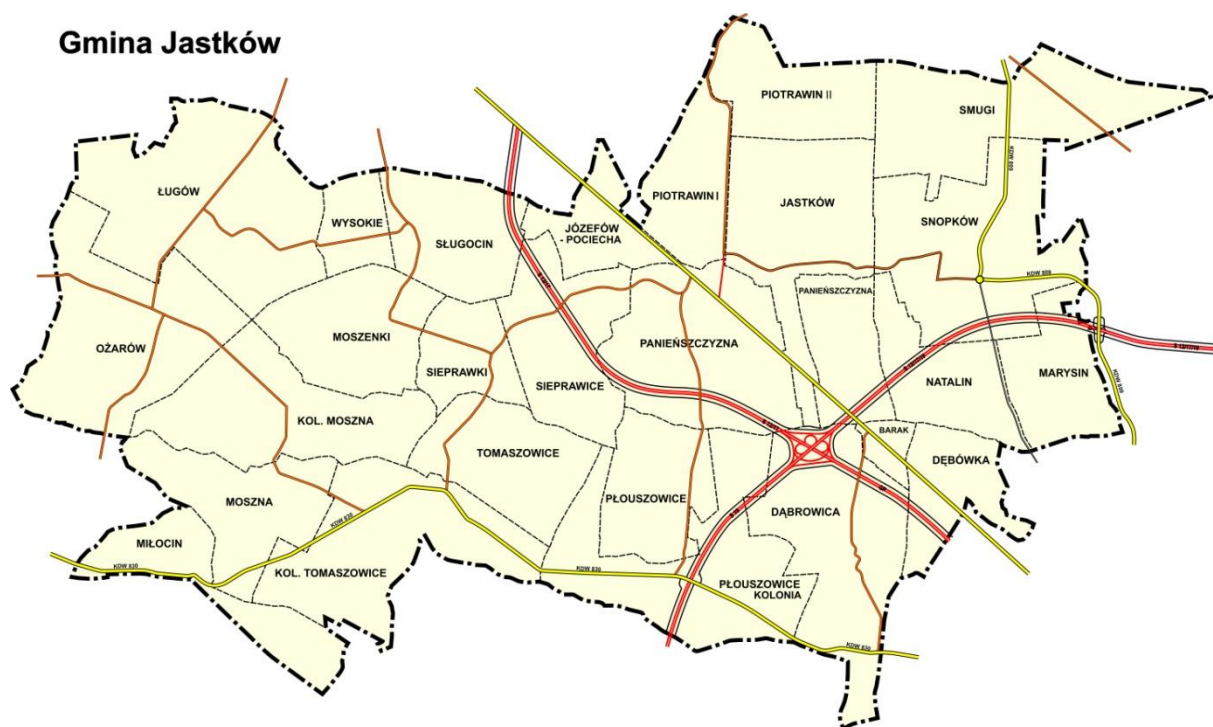
Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Jastków na lata 2015 -2020

Autor: Małgorzata Langiewicz

Jastków 2015

SPIS TREŚCI

	Wprowadzenie	3
	Diagnoza sytuacji społeczno- gospodarczej gminy Jastków	5
1.	Informacje ogólne o gminie	5
2.	Uwarunkowania środowiska przyrodniczego	6
2.1	Położenie geograficzne	6
2.2	Klimat	6
2.3	Wody powierzchniowe i podziemne	6
2.4	Gleby	7
2.5	Walory turystyczne gminy	7
2.6	Demografia i sieć osadnicza	8
2.6.1	Sieć osadnicza	8
2.6.2	Demografia	10
2.7	Rynek pracy, zatrudnienie i struktura bezrobocia	13
2.8	Sytuacja mieszkaniowa	15
3.	Rolnictwo	16
4.	Infrastruktura społeczna	17
4.1	Infrastruktura edukacyjna	17
4.2	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	18
4.3	Infrastruktura sportowa i kulturalna	20
5.	Infrastruktura techniczna	21
5.1	Komunikacja	21
5.2	Infrastruktura wodno-kanalizacyjna	28
5.3	Gospodarka odpadami komunalnymi	28
5.4	Infrastruktura gazowa	29
5.5	Elektroenergetyka	29
5.6	Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii	30
6.	Analiza SWOT	32
7.	Opis i wnioski z konsultacji społecznych	33
	Strategia rozwoju gminy	36
8.	Wizja i misja rozwoju gminy Jastków	36
9.	Strategiczne i operacyjne cele rozwoju	37
10.	Wdrażanie strategii	40
11.	Karty działań strategicznych	46
12.	Zgodność strategii z innymi dokumentami	61
13.	System wdrażania i monitorowania strategii	62
14.	Oczekiwane wskaźniki osiągnięć strategii rozwoju lokalnego gminy	63

źródło: opracowanie własne

WPROWADZENIE

Wójt i Rada Gminy Jastków w celu unormowania procesu wieloletniego planowania rozwoju gminy przystąpili do opracowania Strategii Rozwoju Lokalnego. Celem opracowania dokumentu jest określenie potrzeb inwestycyjnych i ich uzasadnienie oraz określenie długofalowej koncepcji rozwoju gminy. Drugą ważną przesłanką opracowania Strategii Rozwoju Lokalnego jest konieczność zaprogramowania skoordynowanych działań, które w określonym czasie i sytuacji społeczno – gospodarczej, pozwolą na osiągnięcie założonych rezultatów.

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Jastków to długookresowy program działania określający strategiczne cele jego rozwoju oraz wskazujący sposoby ich wykonania w postaci celów operacyjnych i konkretnych zadań realizacyjnych z uwzględnieniem zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań jego rozwoju.

Dokument powstał w wyniku prac Zespołu ds. Rozwoju Lokalnego złożonego z przedstawicieli Urzędu Gminy, Rady Gminy, liderów społeczności lokalnej - poddany szerokiej partycypacji społecznej stanowi istotny wkład w budowanie społeczeństwa obywatelskiego.

Strategia Rozwoju Lokalnego jest dokumentem otwartym, formułuje cele strategiczne gminy i sposoby ich realizacji na lata 2015 - 2020. Strategia składa się z trzech zasadniczych części: analityczno – diagnostycznej, strategicznej oraz wdrożeniowej. W części analityczno – diagnostycznej dokonano syntetycznej diagnozy obszaru. Przeprowadzona diagnoza pozwoliła określić potencjały, bariery oraz szanse rozwojowe w kontekście relacji i powiązań przestrzennych wewnątrz obszaru. W części strategicznej wyznaczono misję i wizję obszaru określając jednocześnie cele strategiczne i operacyjne oraz spójność z dokumentami strategicznymi na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym. Trzecia część - wdrożeniowa - zawiera plan operacyjny, w którym przedstawiono zestawienie kierunków działań w ramach zdefiniowanych celów operacyjnych, jakie będą podejmowane przez samorząd lokalny zarówno w partnerstwie jak i w ramach zadań własnych. Plan

określa również rolę gminy w realizacji zaplanowanych zadań, jak i możliwe źródła finansowania działań ze środków zewnętrznych. W dalszej części określono struktury wdrażania oraz system monitorowania i ewaluacji.

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Jastków jest spójna z obszarem strategicznej interwencji (OSI): Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz zgodna ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Jastków jest także spójna z dokumentami strategicznymi, zgodnie, z którymi prowadzona jest polityka rozwoju w Polsce. Należą do nich:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – określająca główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej;
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju - SRK 2020 - najważniejszy dokument określający cele strategiczne rozwoju kraju do 2020r., kluczowy dla określenia działań rozwojowych, w tym możliwych do sfinansowania w ramach przyszłej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020;
- 9 zintegrowanych, ponadsektorowych strategii, służących realizacji założonych celów rozwojowych: Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki – Dynamiczna Polska 2020; Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku); Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko (BEiŚ); Strategia Sprawne Państwo; Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego; Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego; Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP; Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa.

Powyższe dokumenty łączy spójna hierarchia celów i kierunków interwencji na obszarze kraju. Ponadto integracja obszarów oraz przenikanie się zjawisk i procesów zachodzących na ich terenie zastąpiło wąskotorowe, sektorowe podejście do obszaru. Specyficzną rolę w systemie zarządzania pełni Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego (KSRR), której zapisy interpretują zakres terytorialnego wpływu interwencji realizowanych w ramach poszczególnych polityk publicznych, jak również w ramach innych strategii na rzecz rozwoju kraju. W dokumencie KSRR wyznaczono kluczowe wyzwania rozwoju regionalnego oraz przedstawiono cele rozwojowe w odniesieniu do różnych typów obszarów uwzględniając ich funkcje, widoczne potencjały oraz możliwe bariery rozwoju. Poszczególne strategie ponadregionalne również wspierają wymiar terytorialny, który w ich znaczeniu powinien być płaszczyzną koordynacji wyznaczonych celów oraz podejmowanych działań częściowych.

Kolejnym dokumentem, który określa ramy przestrzenne dla prowadzenia polityki rozwoju w Polsce jest Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK). Jest to podstawowy dokument strategiczny dotyczący ładu przestrzennego Polski, przedstawia i porządkuje podstawowe zagadnienia związane z rozwojem, w którym przestrzeń traktowana jest jako płaszczyzna odniesienia dla działań rozwojowych. Jej zapisy definiują typologię obszarów funkcjonalnych, które zostały zidentyfikowane na podstawie m.in. obowiązujących ustaw.

W Ramowym Systemie Organizacji Programowania Strategicznego w Województwie Lubelskim funkcjonuje trójszczeblowy system dokumentów strategicznych¹. Dokumentami, które znajdują się na najwyższym szczeblu są: Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego. Na drugim szczeblu programowania strategicznego jest Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego, a na trzecim są programy rozwoju oraz Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (RPO WL 2014-2020). Ostatni szczebel jest zasadniczym narzędziem realizacji Strategii, który jest oceniany pod kątem zgodności z celami strategicznymi.

¹ Ramowy System Organizacji Programowania Strategicznego w Województwie Lubelskim, UMWL, Zał. Do Uchwały Nr CII/1911/2012 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 20 marca 2012r.

Prace nad „Strategią Rozwoju Lokalnego Gminy Jastków” wykonano w trzech etapach:

5

opracowanie części diagnostycznej

Rzetelna diagnoza istniejącego stanu gminy oraz analiza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy warunkująca poprawność określenia celów strategicznych w sferze społecznej i gospodarczej oraz wyodrębnienie pakietu zadań niezbędnych do realizacji. Diagnoza opracowana na podstawie danych statystycznych i badań własnych, w oparciu o materiał źródłowy pochodzący z Urzędu Gminy oraz dane WUS.

przeprowadzenie warsztatów strategicznych

Przeprowadzenie warsztatów nad budowaniem Strategii Rozwoju Lokalnego z udziałem wytypowanych przedstawicieli gminnej społeczności. W zajęciach wykorzystano bardzo efektywną metodę planowania strategicznego ukierunkowanego na cel (Ziel Orientierte Projekt - Planung; ZOPP) wypracowaną w Niemieckiej Agencji Współpracy z Zagranicą. W swoim zakresie stanowi ona jeden ze standardów stosowanych w krajach Unii Europejskiej.

opracowanie części strategicznej i inwestycyjnej

Opracowanie Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy określającego pożądane kierunki rozwoju gminy przez wyznaczenie konkretnych zadań i sposobów ich realizacji, a także zidentyfikowanie potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnych ze wszystkich miejscowości gminnych oraz ujęcie ich w strategii.

Niniejsza część Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Jastków, cele strategiczne i operacyjne zaplanowane w okresie 2015-2020, oczekiwane wskaźniki osiągnięć strategii, system wdrażania, monitoring i proces konsultacji społecznych. Konsultacje społeczne miały różny charakter-ankietyzacja mieszkańców na temat najbardziej pożądanych kierunków rozwoju gminy, zamieszczenie strategii na stronie gminy oraz warsztaty.

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY JASTKÓW

1. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE

DANE O GMINIE	
Województwo	Lubelskie
Powiat	Lubelski
Powierzchnia	11 313 ha
Status Gminy	gmina wiejska
Liczba mieszkańców	13 301 (stan na 30.06.2015)
Gęstość zaludnienia	120 osób/km ²
Liczba sołectw	25
Liczba miejscowości	25
Większe miejscowości	Jastków, Dąbrowica, Snopków, Tomaszowice
Liczba gospodarstw rolnych	565
Użytki rolne	9758 ha
Lasy	608 ha

2. UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1 POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Gmina Jastków położona jest w Województwie Lubelskim, Powiecie Lubelskim i sąsiaduje z gminami: Garbów, Wojciechów, Konopnica, Nałęczów, Niemce oraz miastem wojewódzkim- Lublin. Gmina w przeważającej części położona jest w północno -wschodniej części Płaskowyżu Nałęczowskiego stanowiącego subregion Wyżyny Lubelskiej w pasie wyżyn południowopolskich, jedynie północna część gminy należy do Wysoczyzny Lubartowskiej zaliczanej do Niziny Południowopolskiej w pasie nizin środkowopolskich. Według J. Kondrackiego północna krawędź Płaskowyżu Nałęczowskiego, będąca krawędzią Wyżyny Lubelskiej, stanowi granicę między tymi jednostkami, w granicach gminy przebiega ona równoleżnikowo.

Dla krajobrazu gminy główne znaczenie posiadają skały paleocenu i górnej kredy, w których wyżłobione są największe doliny rzeczne Ciemięgi i Czechówki. Na rzeźbę terenu wpływają utwory glacialne i fluwioglacialne (gliny zwałowe, miejscami poroździelane żwirami, piaskami ze żwirami, mułkami i drobnymi piaskami). Czwartorzędowe osady Płaskowyżu Nałęczowskiego związane są ze zlodowaceniem środkowopolskim. Podczas zlodowacenia bałtyckiego na Płaskowyżu osadził się less, który pokrywa całą powierzchnię gminy, z wyjątkiem dolin rzecznych. Miąższość pokryw lessowej na terenie gminy wynosi 5-15 m². Ukształtowanie powierzchni gminy jest dość urozmaicone, co jest efektem podatności na erozję lessu dominującego w podłożu. Najwyżej położona jest środkowa część gminy będąca międzyrzeczem Ciemięgi i Czechówki. Kulminacja wierzchowiny lessowej w rejonie wsi Tomaszowice osiąga wysokość 239 m n.p.m. Doliny Ciemięgi i Czechówki oraz płaskie obszary wierzcholinowe północnej krawędzi Wyżyny Lubelskiej są zasadniczymi elementami rzeźby. Od zboczy dolin rzecznych rozprzestrzenia się system dolin denudacyjnych i młodych rozcięć erozyjnych w postaci wąwozów lessowych o stromych ścianach i wąskich dnach. Owalne zagłębienia bezodpływowe, tzw. wymoki, koncentrują się w okolicach Ożarowa, Kol. Miłocin i Natalina. Charakterystyczne dla gminy są tzw. głębocznice – parowy, drogi z wyjeżdżoną koleiną pochodzenia antropogenicznego.

2.2 KLIMAT

Klimat Gminy Jastków kształtują w zasadzie dwa rodzaje mas powietrza: polarno -morskie oraz polarno-kontynentalne. Roczne opady na terenie gminy wynoszą 560- 600 mm., przy czym najobfitsze opady występują w lipcu a najmniejsze w styczniu. Największy wpływ na cechy klimatu lokalnego ma rzeźba. Wyraźne zróżnicowanie klimatyczne występuje pomiędzy dolinami rzeczными i terenami wierzcholinowymi. Zarysowuje się lokalne zróżnicowanie podstawowych elementów meteorologicznych w zależności od nachylenia terenu i ekspozycji. Równoleżnikowy przebieg doliny Ciemięgi stwarza bardzo korzystne warunki do przewietrzania ciągów zabudowy z uwagi na przewagę południowo-zachodnich i zachodnich wiatrów.

2.3 WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Gmina Jastków znajduje się w dorzeczu Bystrzycy. Dość ubogą sieć rzeczną stanowią Ciemięga i Czechówka oraz ich dopływy: Motyczanka, Struga Tomaszowska i Łazęga. Około 80% powierzchni gminy znajduje się w zlewni Ciemięgi, część południowa znajduje się w zlewni Czechówki, a północna –w zlewni Mininy. Największą rzeką w gminie jest Ciemięga. Przepływa ona na długości 20 km w granicach gminy Jastków. Dorzecze Ciemięgi ma postać wąskiego, wydłużonego równoleżnikowo pasa, który w granicach gminy Jastków zajmuje powierzchnię ok. 90 km². Górny odcinek doliny Ciemięgi w latach 70-tych XX w. został przesuszony gęstą siecią rowów

² Harasimiuk, Henkiel – „Pokredowa tektonika na północnym skłonie wału meta karpackiego w okolicy Lublina” 1981,1982

melioracyjnych, które obecnie z powodu złego stanu technicznego nie spełniają już swojego zadania, co jest korzystne z przyrodniczego punktu widzenia. Od Jastkowa rzeka płynie wąskim korytem i nie przyjmuje żadnych strug wodnych, poza ciekami pojawiającymi się podczas roztopów lub nawałnych deszczów. Dorzecze Czechówki ma powierzchnię 78,6 km², z czego 25 km² znajduje się w granicach gminy. Największym dopływem jest Łazęga. Dolina Czechówki jest głęboka, ze stromymi zboczami. Teren zlewni jest całkowicie pozbawiony kompleksów leśnych. Z uwagi na istnienie ujęcia wód podziemnych dla miasta Lublina, Czechówka jest coraz mniej zasobna w wodę. Łazęga, będąca dopływem Czechówki, ma długość 4 km. Jej dolina jest wykorzystywana jako pastwiska.

Wody podziemne występują w trzech piętrach wodonośnych związanych z utworami czwartorzędu, trzeciorzędu i kredy. Na prawie całym obszarze gminy tworzą one jeden zbiornik wodonośny o swobodnym zwierciadle wody, wykazujący ścisły związek z rzeźbą terenu. Zasadnicze znaczenie w zaspokojeniu potrzeb wodnych gminy posiada zbiornik kredowy o nazwie Niecka Lubelska. Część tego zbiornika, tzw. lubelski (nr 406) –o powierzchni 6600 km²–posiada zasoby 1330 tys. m³/d.

Na terenie gminy, według inwentaryzacji przyrodniczej³, znajduje się 7 kompleksów lub większych pojedynczych stawów:

- a. w Ożarowie o łącznej powierzchni 7,5 ha, w bocznej dolinie Ciemięgi,
- b. w Panieńszczyźnie o powierzchni 5 ha, w dolinie prawego dopływu Ciemięgi,
- c. w Snopkowie w dolinie Ciemięgi,
- d. staw "Wymokłe" o powierzchni 0,60 ha w Tomaszowicach,
- e. oczko wodne o powierzchni 0,15 ha w Sieprawicach,
- f. staw o powierzchni 0,10 ha w Kolonii Dąbrowica,
- g. staw o powierzchni 0,35 ha w Dąbrowicy

2.4 GLEBY

Pokrywa glebowa gminy jest słabo zróżnicowana pod względem typologicznym. Przeważają lessy i utwory lessowate. Tylko w dolinach rzecznych występują utwory organogeniczne (torfy, mursze, osady torfowo-mułowe i mułowo-torfowe). Utwory lessowe stanowią skałę macierzystą dla gleb płowych, brunatnych właściwych oraz brunatnych wylugowanych i kwaśnych. Gleby brunatne stanowią naturalne siedliska ciepłolubnych lasów liściastych, o czym świadczą zachowane fragmenty dąbrów i grądów. Stożki napływowe u wylotu suchych dolin i wąwozów, podnóża stromych zboczy i częściowo dna suchych dolin pokryte są bardzo żyznymi deluwiami lessowymi. W dolinie Ciemięgi przeważają gleby mułowo-torfowe, a oprócz nich występują gleby glejowe i mułowe. W dolinach Czechówki i Łazęgi dominują mady.

Z ogólnej powierzchni gminy wynoszącej 11386 ha, użytki rolne stanowią 9758 ha (85,7%). Grunty orne zajmują powierzchnię 8243 ha, a użytki zielone (łąki i pastwiska) 1092 ha. Powierzchnia lasów na terenie gminy wynosi 608 ha. Grunty orne gminy stanowią tereny o najwyższych walorach rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Pod względem bonitacyjnym w powierzchni gruntów ornych przeważają gleby w II klasie bonitacyjnej oraz w klasie III a.

2.5 WALORY TURYSTYCZNE GMINY

Malowniczy krajobraz znacznej części Gminy Jastków, w powiązaniu z jej położeniem w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Lublina, sprzyja rozwojowi rekreacji weekendowej. Biegą tędy 2 uczęszczane szlaki rowerowe:

³ A. Chrzanowska - Ekofizjografia Podstawowa Gminy Jastków, Lublin 2004

- ze Snopkowa przez m. in. Lisi Dół, Józefów, Panieńszczyznę, Dąbrowicę, dolinę rzeki Łazęgi, Dębowy Dół, do pałacu w Jastkowie.
- z Jastkowa, przez m. in. Sieprawicę, Zofiówkę, dolinę rzeki Ciemięgi, Sługocin, Ługów (z pałacem). Mosznę, do pałacu w Tomaszowicach.

Na obszarze gminy rozwija się stacjonarna baza turystyczna. Wynika to z bliskości Lublina, z którego pochodzi większość turystów odwiedzających teren gminy, baza hotelowa stanowi alternatywę dla hoteli w mieście Lublin. Obecnie funkcjonują 2 hotele- Pałac Akropol i hotel Bellis w Dębówce, buduje się kolejny hotel na obrzeżach gminy. W gminie funkcjonuje już kilka gospodarstw agroturystycznych – w Dębówce, Piotrawinie oraz w Dąbrowicy.

Na obszarze gminy zachowało się szereg ciekawych zabytków kultury materialnej, przede wszystkim o charakterze rezydencjonalnym. Wśród nich najcenniejsze i dobrze zachowane, są niewątpliwie:

- ✓ zespół pałacowy w Dąbrowicy, sięgający początkami XVI wieku ze szczególnie cenną basztą dawnego pałacu Firlejów (mieszczący obecnie dom rekolekcyjny Caritas archidiecezji lubelskiej),
- ✓ zespół pałacowo-parkowy w Snopkowie, XIX wieczny, z parkiem krajobrazowym,
- ✓ zespół pałacowo-parkowy w Tomaszowicach, XIX-wieczny, o cechach neoklasycystycznych,
- ✓ zespół pałacowo-parkowy w Jastkowie, z końca XIX wieku, z parkiem w stylu angielskim, będący obecnie siedzibą Urzędu Gminy,

Oprócz tego warte odnotowania są niewielkie XVIII-wieczne dwory w Ługowie i Mosznie oraz nowsze dwory w Kolonii Dąbrowica i w Płusowicach, a także piękny XX-wieczny secesyjny dwór w Moszenkach. Specyficznym zabytkiem gminy jest cmentarz wojenny w Jastkowie, gdzie pochowani są żołnierze 4 pułku piechoty Legionów, polegli w bitwie pod Jastkowem w roku 1915 a w Marysinie znajduje się cmentarz z czasów I Wojny Światowej.

Na terenie Gminy Jastków znajduje się dolina Ciemięgi, która w roku 1990 r. została wpisana do systemu obszarów chronionych na odcinku od Snopkowa do Sobianowic pod nazwą Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Ciemięgi”. Do Gminy Jastków należy zaledwie 9,7% powierzchni jego obszaru. Dolinę górnej Ciemięgi objęto ochroną ze względu na walory przyrodnicze. Na terenie gminy występują także pomniki przyrody, do których zaliczamy:

1. Aleję 160 lip drobnolistnych o obwodzie pni od 130 do 400 cm, przy drodze Płusowice –Tomaszowice,
2. Dwa modrzewie europejskie o obwodzie pnia 300 cm, w parku podworskim w Tomaszowicach,
3. Dwa kasztanowce zwyczajne o obwodach pni od 301 do 382 cm, w parku podworskim w Tomaszowicach,
4. Orzech czarny o obwodzie pnia 250 cm, w parku podworskim w Tomaszowicach

2.6 DEMOGRAFIA I SIĘĆ OSADNICZA

2.6.1 Sieć osadnicza

Najstarsze ślady pobytu człowieka na obszarze gminy Jastków pochodzą ze schyłkowego paleolitu i wiążą się z penetracją okolicznych terenów przez ludność łowiecką kultury świderskiej. Następnie w okresie środkowego neolitu teren gminy zasiedliła ludność kultury pucharów lejkowatych. Założyła ona na tym obszarze dużą osadę, rozlokowaną na powierzchni około 200 arów. Na terenie osady znajdowało się 40 obiektów mieszkalnych i ponad 250 gospodarczych, skupionych wokół położonego w jej centralnej części zagłębienia bezodpływowego typu wymoka. Istnienie

osadnictwa z okresu paleolitu i neolitu dokumentują liczne stanowiska archeologiczne znajdujące się m.in. w Ożarowie, Ługowie, Mosznej, Jastkowie, Dąbrowicy. Kolejna fala osadnicza, tym razem już Słowian, pojawiła się we wczesnym średniowieczu. Od tego czasu zaczęły rozwijać się miejscowości na obszarze gminy. Już w XIV – XV wieku pojawiają się wzmianki o miejscowości Dąbrowica i Płouszowice⁴.

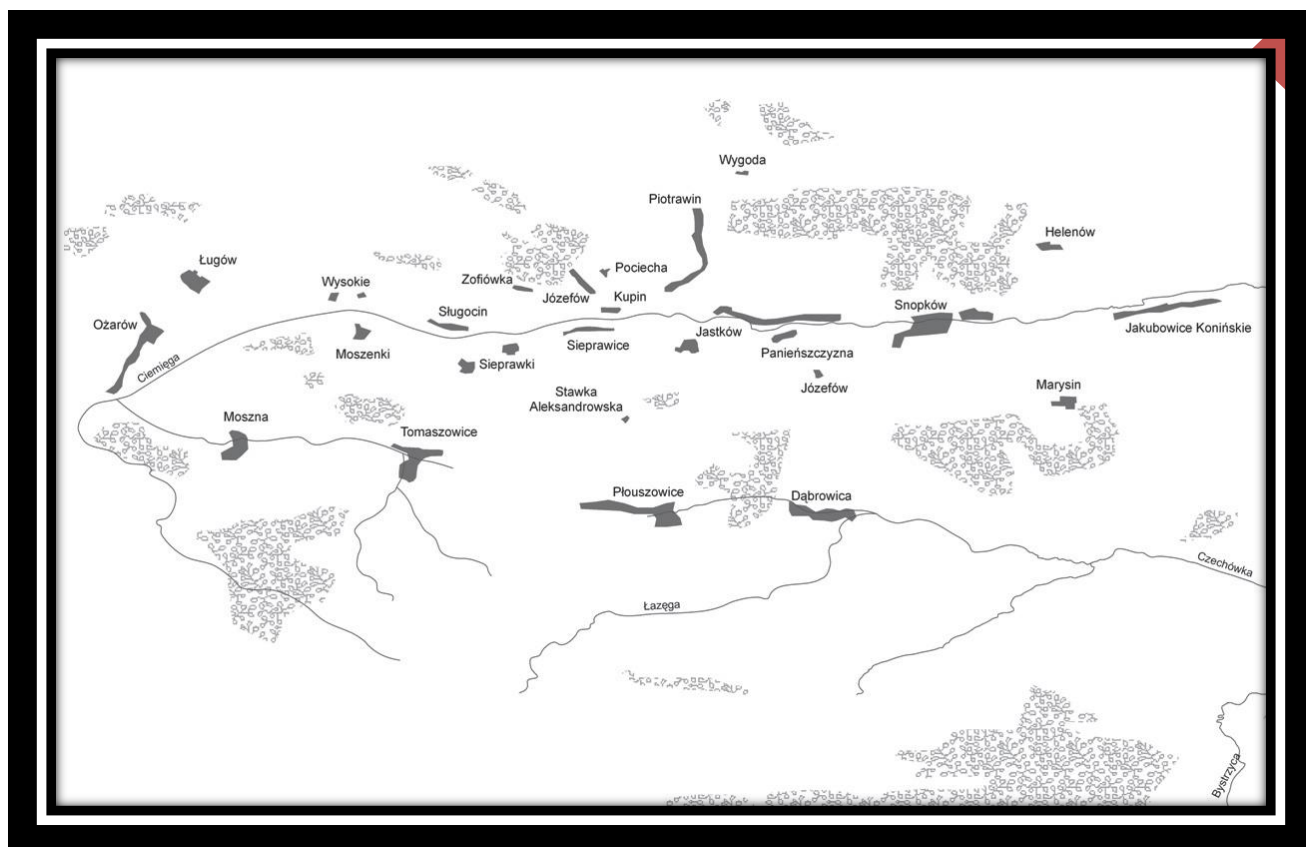

Okolice Lublina na mapie Karola Perthéesa z 1786 roku (widoczna Karczma Dąbrowicka oraz wieś z młynem Dąbrowice)⁵

Od tego czasu obserwuje się systematyczny rozwój miejscowości na obszarze gminy. Poniższa mapa przedstawia lokalizację miejscowości w XIX wieku w Gminie Jastków.

⁴ B.Szady, Przynależność administracyjna Dąbrowicy, IH KUL

⁵ B.Szady, Przynależność administracyjna Dąbrowicy, IH KUL

Gmina Jastków w latach 1890-1921

Źródło: K. Соколовски, Карта Люблинской губернии, Варшава 1890, 1: 252 000; Z. Słomiński, Mapa województwa lubelskiego, Lublin 1920, 1:200 000.

Obecnie w gminie jest 25 miejscowości, liczba ludności wynosi 13 297 osób (stan na 26.06.2015) a gęstość zaludnienia wynosi 120 os/km².

Od początku lat 70-tych XX wieku zaczęły zachodzić na terenie gminy procesy związane ze zmianą użytkowania gruntów. Analiza użytkowania ziemi wskazuje na wyraźny ubytek gruntów ornych (ponad 50 % powierzchni pól podstawowych)⁶ w Marysinie i w innych miejscowościach graniczących z Lublinem. Przeważająca część gruntów ornych przeznaczona została pod zabudowę domów jednorodzinnych pod zabudowę rozproszoną. Zajmowanie gruntów ornych na cele pozarolnicze, głównie zabudowę jest zjawiskiem niekorzystnym, gdyż występują tu gleby najwyższych klas bonitacyjnych (I, II i IIIa). Rozwój zabudowy rozproszonej w miejscowościach graniczących z Lublinem następuje najczęściej wzdłuż sieci komunikacyjnej, zwłaszcza dróg lokalnych, które uzyskały powierzchnię asfaltową, przez co wzrosło ich znaczenie. Rozwój tego rodzaju osadnictwa ma charakter chaotyczny, narusza ład przestrzenny. Zabudowa rozproszona nie tworzy uporządkowanych architektonicznie osiedli. Budynki są lokalizowane na działkach o różnej wielkości i kształcie. Osadnictwo wkroczyło na tereny dotychczas niezabudowane, zajmując do tej pory pozbawione osadnictwa obszary wierzchołków, suchych dolin i stoków a osiami osadniczymi stały się w wielu przypadkach poszerzone i utwardzone drogi polne.

Do głównych czynników powodujących wzrost powierzchni terenów zabudowanych w gminie Jastków należą: nie tylko niższa cena działek niż w mieście (ceny te są niższe również w innych częściach położonych w pobliżu miasta), ale również atrakcyjność krajobrazowa terenu, wyższe parametry jakości środowiska (brak terenów przemysłowo-składowych) oraz niewielka odległość od centrum miasta. Zachodzące procesy suburbanizacyjne są zgodne a ogólnie panującymi

⁶ W. Kałamucka, K. Kałamucki, A. Kamińska- Zmiany użytkowania terenu w Lublinie i jego najbliższym sąsiedztwie w ostatnim 40-ty leciu, UMCS Barometr regionalny nr 4 (30) 2012r.

tendencjami w rozwoju polskich miast podobnej wielkości, polegające na wyludnianiu centrum miasta i rozwoju stref podmiejskich tzw. sypialni, z których mieszkańcy dojeżdżają do pracy do Lublina.

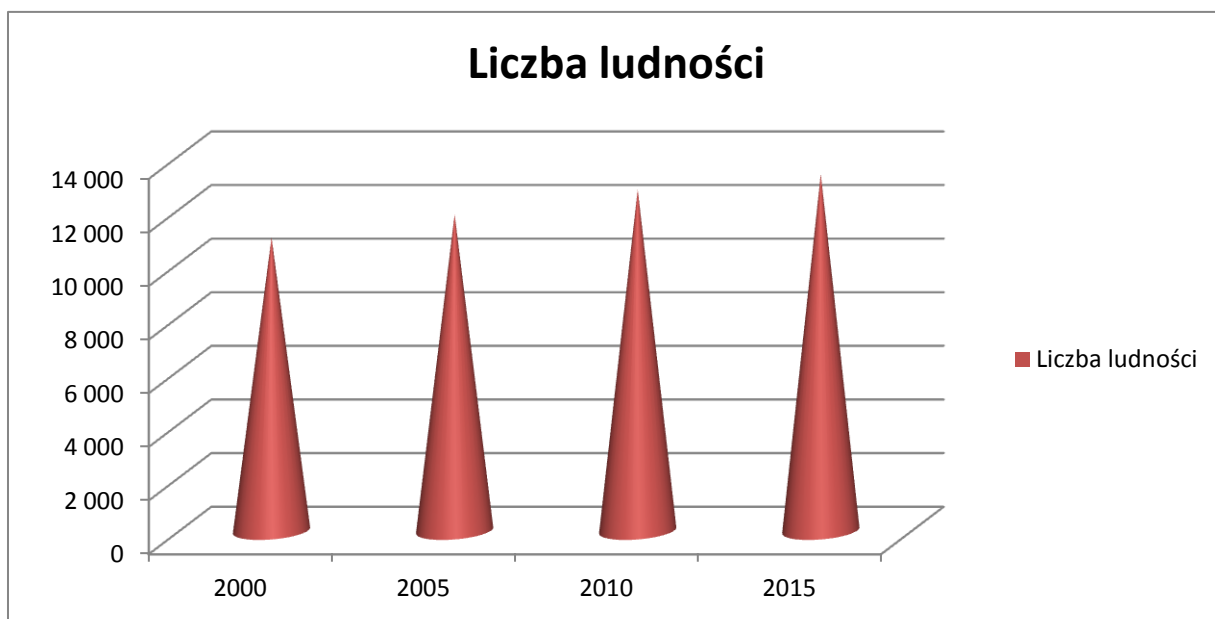
2.6.2 Demografia

Na terenie gminy Jastków zameldowanych jest 13 301 osób. Ludność gminy stanowi 9,06% ludności Powiatu Lubelskiego i 0,61 % ludności Województwa Lubelskiego.

Stan ludności gminy w latach 2000 -2015

(źródło: Urząd Gminy w Jastkowie)

Rok	Liczba ludności	Przyrost w stosunku do 1994 r.
2000	10 934	1022
2005	11 798	1886
2010	12 725	2823
2015	13 301	3390

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO GMINY JASTKÓW NA LATA 2015- 2020

Ludność gminy Jastków. Wskaźnik modułu gminnego 2006 – 2014

12

Wskaźnik modułu gminnego	Gmina Jastków					
	jednostka	2006	2008	2010	2012	2014
ludność na 1 km ²	osoba	109	112	116	118	120
kobiety na 100 mężczyzn	osoba	103	103	103	104	104
małżeństwa zawierane na 1000 ludności	para	5,9	7,2	5,1	5,3	5,1
urodzenia żywe na 1000 ludności	osoba	8,5	11,2	12,0	11,0	9,3
zgony na 1000 ludności	osoba	7,81	9,83	7,37	8,72	9,18
przyrost naturalny na 1000 ludności	osoba	0,7	1,3	4,6	2,3	2,7

(źródło: Bank Danych Lokalnych)

Średnia gęstość zaludnienia na obszarze gminy wynosi 120 osób na km², dla porównania średnia gęstość zaludnienia dla Województwa Lubelskiego wynosi 90 os/km². W porównaniu do poprzednich lat liczba ludności stale wzrasta i jednocześnie można zaobserwować proces starzenia się społeczeństwa gminy. Przyrost naturalny w gminie jest dodatni i w roku 2014 wynosił 2,7.

Liczba mieszkańców w gminie (stan na dzień) 30.06.2015r.

Lp.	Miejscowość	Mieszkańcy		
		Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
1	Barak	198	112	86
2	Dąbrowica	1294	649	645
3	Dębówka	402	197	205
4	Jastków	814	402	412
5	Józefów- Pociecha	225	118	107
6	Ługów	414	214	200
7	Marysin	935	473	462
8	Miłocin	301	144	157
9	Moszenki	148	74	74
10	Moszna	340	167	173
11	Moszna-Kolonia	189	105	84
12	Natalin	494	269	225
13	Ożarów	595	308	287
14	Panieńszczyzna	1662	858	804
15	Piotrawin	399	202	197
16	Płuszwice	218	114	104
17	Płuszwice-Kolonia	1000	500	500
18	Sieprawice	451	239	212
19	Sieprawki	215	107	108
20	Sługocin	167	96	71
21	Smugi	613	315	298
22	Snopków	938	492	446
23	Tomaszowice	513	265	248
24	Tomaszowice-Kolonia	665	341	324

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO GMINY JASTKÓW NA LATA 2015- 2020

25	Wysokie	111	57	54
Razem:		13 301	6 818	6 483

13

(źródło: Urząd Gminy Jastków)

Największymi miejscowościami pod względem ludności są: Panieńszczyzna, Dąbrowica, Płouszowice-Kolonia, Marysin i Snopków.

Struktura ludności wg podziału na płeć i grupy ekonomiczne

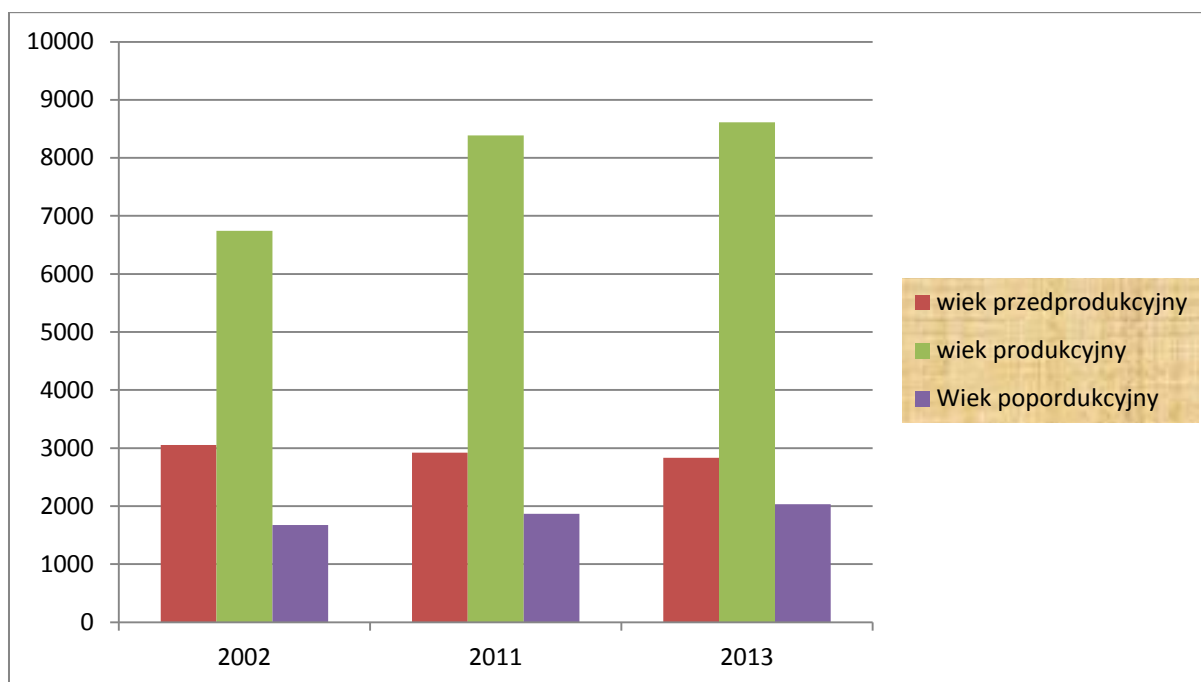
Rok	Wiek przedprodukcyjny (14 lat i mniej)		Wiek produkcyjny (15-59 lat kobiety i 15-64 lat mężczyźni)		Wiek mobilny produkcyjny (18-44 lata)		Wiek poprodukcyjny	
	M	K	M	K	M	K	M	K
2002	1538	1513	3540	3205	2274	2195	548	1127
2011	1530	1390	4374	4013	2695	2664	573	1296
2013	1473	1361	4512	4100	2758	2742	617	1416

(źródło: Bank Danych Lokalnych)

Na obszarze gminy jest przewaga kobiet 104 kobiety na 100 mężczyzn. Szczególnie widoczna jest znacząca przewaga kobiet nad mężczyznami w grupie wiekowej 50+.

Poniższy wykres obrazuje liczbę mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Na szczególną uwagę zasługuje wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Jednocześnie w wyniku zmiany miejsca zamieszkania (przenoszenia się osób z miasta Lublina na teren gminy) wzrasta liczba osób w wieku produkcyjnym. Liczba osób pracujących w wieku 50+ w Polsce kształtuje się na poziomie 28%. Zwiększenie zatrudnienia w tej grupie wiekowej jest szczególnie istotne w kontekście zachodzących w naszym kraju zmian demograficznych, zwłaszcza w kontekście obserwowanego od kilku lat procesu starzenia się społeczeństwa. Rosnąca liczba osób starszych i niski wskaźnik dzietności powodują zmniejszenie liczby osób w wieku aktywności zawodowej. W tej sytuacji istotna jest aktywizacja osób starszych (50+).

Rysunek 1 Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym

2.7 RYNEK PRACY, ZATRUDNIENIE I STRUKTURA BEZROBOCIA

Na terenie gminy Jastków większość mieszkańców zatrudniona jest poza rolnictwem. W gminie Jastków rozwinięty jest przemysł i usługi, jednakże głównym miejscem zatrudnienia dla mieszkańców jest miasto Lublin. Poza rolnictwem, jako pracownicy najemni lub przedsiębiorcy zatrudnionych jest 19,01% osób w wieku produkcyjnym. Rolnictwo jest podstawowym źródłem dochodu ludności tylko dla 9,6% osób.

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON

Sektor	2009	2011	2013	2014
rolnictwo, leśnictwo	201	201	219	181
przemysł i budownictwo	21	24	23	61
pozostałe działalności	73	82	78	-
RAZEM	295	307	320	242

(wg Bank danych Lokalnych)

W latach 2008-2014 liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON, działających na terenie gminy systematycznie wzrasta, wzrost wynosi ok. 10%. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2014 r. w porównaniu do 2008 r. wzrosła w gminie z 720 w 2008 r. do 917 w roku 2014.. Świadczy to o rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy.

Podobny trend wystąpił w przypadku liczby podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2008-2014 – wartość współczynnika zwiększyła się w gminie z 113,4 w roku 2008 do 143,1 w roku 2014.

Jeśli chodzi o strukturę wielkości podmiotów gospodarczych należy zauważyć zdecydowaną dominację mikroprzedsiębiorstw zatrudniających od 0 do 9 pracowników – w 2014 r. stanowiły one ponad 97,18% wszystkich przedsiębiorstw. Często mikroprzedsiębiorstwa mają charakter rodzinny. Pomimo, że liczbowo stanowią one duży procent, to stwarzają miejsca pracy tylko do małej liczby ogółu zatrudnionych i nie oferują zbyt atrakcyjnych warunków pracy. Małe przedsiębiorstwa, zatrudniające od 10 do 49 pracowników, stanowiły 2,41%, zaś średnie zatrudniające od 50 do 249 osób – 0,39%. Firmy duże zatrudniające powyżej 250 pracowników stanowiły tylko 0,007%. Podobne trendy zachodzą w gospodarce na obszarze LOF i gospodarce narodowej – tam również dominują mikro- i małe przedsiębiorstwa.

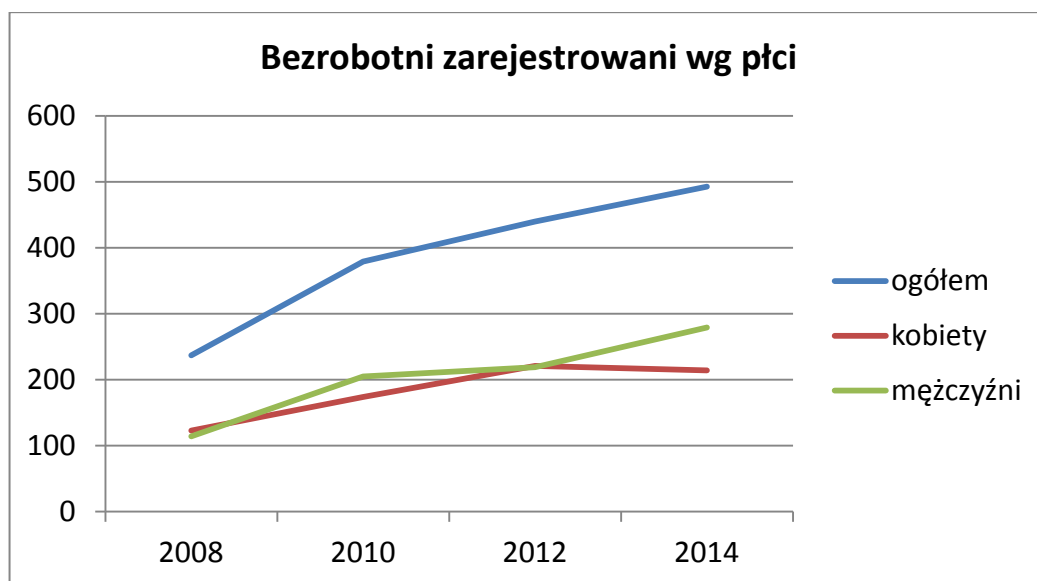
Podmioty gospodarki narodowej wg klas wielkości

Wielkość przedsiębiorstwa wg ilości osób zatrudnionych	2009	2011	2012	2013	2014
0- 9	912	1084	1118	1172	1209
10-49	30	34	30	28	30
50- 249	6	6	5	6	5
250 i więcej	0	0	0	0	0

(wg Bank Danych Lokalnych)

Na terenie gminy zlokalizowane są głównie przedsiębiorstwa handlowe- handel detaliczny i hurtowy. Na terenie gminy znajduje się kilka firm produkcyjnych i usługowych, które korzystają z nowoczesnych technologii i są nośnikami innowacji w rozwoju firm w regionie. Największe firmy z tego zakresu to: Sigma S.A., Multivac, Klimapol, Aqua Sp. z o.o..

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Jastków (stan na dzień 31.12.2014 r.) wynosi ogółem 493 osoby, w tym kobiety stanowią 43,4 % ogółu bezrobotnych w gminie. Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy wzrosła o 49% w stosunku do roku 2008.

Rysunek 2 Bezrobotni zarejestrowani wg płci

(wg Bank Danych Lokalnych)

Wzrostowi liczby zarejestrowanych bezrobotnych towarzyszył wzrost udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych o niemal 50% stanowi poważny problem, który niesie za sobą zarówno skutki ekonomiczne, jak i społeczne. Przyczyną tego był globalny kryzys gospodarczy, który także wpłynął na Polskę i lokalną gospodarkę.

2.8 SYTUACJA MIESZKANIOWA

Na terenie gminy przeważa zabudowa zagrodowa oraz zabudowa posiadająca charakter miejski z przewagą budownictwa indywidualnego o jednej lub dwóch kondygnacjach mieszkalnych. Na terenie gminy znajduje się 3778 budynków mieszkalnych. Zasoby mieszkaniowe budownictwa wielorodzinnego są niewielkie. Mieszkańcy gminy Jastków nie wykazują zainteresowania budownictwem wielorodzinnym, natomiast istnieje duże zainteresowanie budownictwem indywidualnym.

Zasoby i budownictwo mieszkaniowe w Gminie Jastków (dane BDL z 31.12.2013) przedstawia się następująco:

- liczba mieszkań ogółem: 3999
- przeciętna liczba osób na mieszkanie: 3,32
- przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w m² mieszkania – 109,8
- przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w m² na osobę – 32,6

Większość mieszkań jest wyposażona w instalacje techniczno- sanitarne. Liczba mieszkań posiadających wodociąg to 3769, gaz sieciowy 1601.

3. ROLNICTWO

Struktura użytkowania gruntów w gminie Jastków przedstawia się następująco:

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia w km ²
użytki rolne	97,58
grunty leśne	5,35
grunty zabudowane i zurbanizowane	6,8
pozostałe grunty i nieużytki	10,2
grunty pod wodami	0,5
Powierzchnia ogólna	113,13

Analiza struktury użytkowania gruntów wykazuje zdecydowanie, iż największą powierzchnię stanowią użytki rolne, które faktycznie zajmują 86,23% powierzchni gminy. Decydujący wpływ na taki stan rzeczy ma położenie geograficzne. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej wykazuje najkorzystniejsze obszary z punktu widzenia prowadzenia dalszej gospodarki rolnej. W ostatnich latach zauważalna jest stała tendencja do odłogowania znacznej części powierzchni użytków rolnych. Głównym tego powodem jest nieopłacalność prowadzenia gospodarki rolnej (ogólne tendencje w gospodarce narodowej), rozdrobnienie gospodarstw rolnych (średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego jest poniżej przeciętnej krajowej 7 ha), niska przydatność rolnicza części gleb, wysoka wartość rynkowa gruntów w bezpośrednim sąsiedztwie miasta i sukcesywnie rozwijająca się zabudowa mieszkaniowa na obszarach podmiejskich, perspektywa zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolne – pod zabudowę mieszkaniową. Przewiduje się, iż w dalszym ciągu grunty zabudowane i zurbanizowane zwiększać będą swój udział w związku z dalszym dynamicznym rozwojem funkcji mieszkaniowej, towarzyszącej zabudowie mieszkaniowej funkcji usługowej, rozwoju stref działalności gospodarczej. Wraz z zagospodarowywaniem nowych terenów zmniejszać się będzie udział użytków rolnych, które i tak w wielu wypadkach są odłogowane.

Struktura użytków rolnych w Gminie Jastków

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia w ha
użytki rolne	9758
w tym:	
grunty orne	8243
sady	423
łąki	809
pastwiska	283

(źródło: Bank Danych Lokalnych)

Rolnictwo jest w dalszym ciągu ważnym działem gospodarki szczególnie w zachodniej części gminy i funkcjonuje w oparciu o indywidualne gospodarstwa rolne. Jest to rejon o średnim poziomie intensywności produkcji. Rolnictwo ma charakter wybitnie surowcowy. Przyrodnicze warunki produkcji rolnej na terenie gminy są korzystne. Na znacznej powierzchni gminy przeważają gleby lessowe, brunatne i płowe wykształcone z utworów lessowatych. W dolinach rzecznych występują tylko torfy, mursze, osady torfowo-mułowe, mady. Grunty orne gminy stanowią tereny o najwyższych walorach rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Pod względem bonitacyjnym w powierzchni gruntów ornych przeważają gleby w II klasie bonitacyjnej oraz w klasie III a. Kompleksy przydatności rolniczej gleb wyrażają przydatność gleb do uprawy określonych roślin. Do odpowiednich kompleksów zaliczane są różne położone i różne pod względem typów, rodzajów i gatunków gleby, które w podobny sposób mogą być wykorzystywane do uprawy określonych grup roślin. Do gleb kompleksu I (pszenny bardzo dobry) zaliczono najlepsze gleby I i II klasy bonitacyjnej. Zajmują one powierzchnię 4516 ha i stanowią 49,5% ogółu gruntów ornych. Gleby kompleksu II (pszenny dobry) zajmują

powierzchnię 3083 ha i stanowią 43,6% ogółu gruntów rolnych. Powierzchnię 509 ha (5,6% ogółu gruntów rolnych) stanowią gleby kompleksu III (pszenny wadliwy). Pozostałe grunty orne zaliczono do kompleksu VIII (zbożowo-pastewny mocny). W obrębie użytków zielonych przewagę posiadają gleby w kompleksie 2z (użytki zielone średnie) –stanowią 72% powierzchni użytków zielonych. Gleby w kompleksie 3z (użytki zielone słabe) stanowią 24,9% ogólnej powierzchni użytków zielonych, a w kompleksie 1z (użytki zielone bardzo dobre i dobre –3,1% powierzchni.

Zdecydowanie w strukturze zasiewów dominują zboża- 1361 ha i ziemniaki- 665 ha. Stosunkowo niewielki areał zajmują warzywa- 222 ha oraz uprawy przemysłowe (burak cukrowy, rzepak)- 206 ha. Na terenie gminy brak jest gospodarstw specjalizujących się w chowie zwierząt.

4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

4.1 INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA

W 2015 roku na terenie Gminy Jastków działa pięć szkół podstawowych i jedno gimnazjum.

Aktualny stan szkół podstawowych i gimnazjalnych w Gminie Jastków

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba pracowników pedagogicznych	Liczba pracowników obsługi (etaty)
1	Szkoła Podstawowa w Jastkowie	372	36	15,5
2	Szkoła Podstawowa w Ożarowie	101	13	1,75
3	Szkoła Podstawowa w Płouszowicach	118	15	3
4	Szkoła Podstawowa w Snopkowie	158	17	3
5	Szkoła Podstawowa w Tomaszowicach	153	17	3
6	Gimnazjum w Jastkowie	297	29	7
RAZEM		1199	127	33,25

(Źródło: Urząd Gminy w Jastkowie, stan na 30.06.2015 r.)

Stan techniczny bazy oświatowej jest zadowalający. Szkoły wyposażone są w pracownie komputerowe, jedynie pracownia komputerowa w SP w Ożarowie wymaga modernizacji. Przy szkołach zlokalizowane są boiska, w Szkole Podstawowej w Jastkowie i Snopkowie są boiska wielofunkcyjne. W szkołach, oprócz codziennych lekcji, odbywają się liczne zajęcia dodatkowe, są to koła przedmiotowe, teatralne, taneczne, wokalne, instrumentalne, sportowe, szachowe, ekologiczne i inne.

Na terenie gminy według danych GUS w 2014r. było 650 dzieci (w wieku 3-6 lat), które są objęte wychowaniem przedszkolnym i w wieku przedszkolnym. Ogółem wychowaniem przedszkolnym w chwili obecnej jest objętych 41,7% wszystkich dzieci z terenu gminy. W 2015r. funkcjonują 3 przedszkola niepubliczne oraz 5 oddziałów przyszkolnych w szkołach podstawowych w Tomaszowicach, Jastkowie, Płouszowicach, Snopkowie i Ożarowie. Niepubliczne przedszkola są zlokalizowane w Panieńszczyźnie i dwa przedszkola w Dąbrowicy. W 2015r do przedszkoli niepublicznych na terenie gminy uczęszcza 69 dzieci. Znaczna część dzieci z terenu gminy uczęszcza

do przedszkoli w innych gminach: Lublin- 108 dzieci, Garbów- 4 dzieci., Konopnica-30 dzieci i Nałęczów – 6 dzieci. Do oddziałów przedszkolnych w szkołach w 2015r. uczęszcza 188 dzieci.

4.2 OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Opiekę medyczną w gminie zapewniają 4 niepubliczne ośrodki zdrowia w Jastkowie, Tomaszowicach i Dąbrowicy, które obsługują mieszkańców w zakresie podstawowych usług medycznych. Natomiast w zakresie opieki specjalistycznej i szpitalnej mieszkańcy korzystają ze szpitali w Lublinie. W ograniczonym zakresie opieka specjalistyczna jest świadczona w NZOZ w Dąbrowicy.

Placówki ochrony zdrowia znajdujące się na terenie Gminy Jastków

Gmina Jastków	Nazwa podmiotu ochrony zdrowia
Jastków	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Zdrowia „KOSMED”, ul. Szkolna 1
Tomaszowice	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ALMED” Przychodnia Zdrowia
Dąbrowica	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Medycyny Rodzinnej Dąbrowica 200
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ALMED” Przychodnia Zdrowia Dąbrowica 166

Realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Jastków zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Finansowanie pomocy społecznej odbywa się ze środków:

- budżetu gminy z przeznaczeniem na finansowanie zadań własnych,
- dotacji celowych budżetu centralnego z przeznaczeniem na realizację zadań zleconych gminie z zakresu pomocy społecznej.

Formy pomocy społecznej realizowanej w Gminie Jastków w latach 2010 -2015

Lp.	Formy pomocy	Liczba osób korzystających					
		2010	2011	2012	2013	2014	2015 (I półrocze)
1	Zasiłki stałe	21	26	22	25	27	29
2	Zasiłki okresowe	61	73	92	96	94	69
3	Posiłki/dożywianie uczniów (program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”)	171	163	163	161	138	91
4	Posiłki/dożywianie uczniów (art. 6a programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”)	36	31	44	35	X	X
5	Posiłki/dożywianie uczniów (program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”) program	X	X	X	X	26	23

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO GMINY JASTKÓW NA LATA 2015- 2020

	osłony „Pomoc gminy w zakresie dożywiania) na lata 2014-2020						
6	Ubranie	0	0	0	0	0	0
7	Zasiłki celowe i w naturze	102	90	112	106	94	28
8	Zasiłki celowe i w naturze na zakup żywności lub posiłku (program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania)	127	96	100	120	101	86
9	Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	3	0	2	1	0	0
10	Schronienie	0	2	1	0	0	1
11	Sprawienie pogrzebu	0	0	0	1	0	0
12	Usługi opiekuńcze	16	15	5	10	11	12
	w tym: specjalistyczne	3	3	0	0	1	0
13	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	1	1
14	Składki na ubezpieczenia zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały	16	19	18	18	19	19
15	Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	5	3	6	6	6	6
16	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	170	154	140	121	115	36
17	Zasiłki rodzinne z dodatkami	2514	2394	2152	1996	1902	947
18	Zasiłki pielęgnacyjne	266	257	240	263	311	267
19	Dodatek z tyt. rozpoczęcia roku szkolnego	955	908	838	786	728	16
20	Składki na ubezpieczenia społeczne	21	15	20	41	51	49
21	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	9	7	12	8	19	24
22	Świadczenie pielęgnacyjne	68	55	63	57	84	79
23	Specjalny zasiłek opiekuńczy	X	X	X	7	8	9
24	Zasiłek dla opiekuna	X	X	X	32	24	21

(źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastkowie)

Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej na terenie Gminy Jastków

w latach 2010-2015

Lp.		Liczba osób korzystających					
		2010	2011	2012	2013	2014	2015 (I półrocze)
1	Liczba rodzin	184	162	175	190	175	146

(źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastkowie)

**Wydatki pieniężne na świadczenia pomocy społecznej w Gminie Jastków w latach 2010 – 2015 –
pomoc społeczna, świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny**

21

Rok	Wydatki w złotych			
	Środki własne gminy	Dotacja wojewody	Inne	Razem
2010	526.551,04	4.231.008,63	EFS dotacja 123.244,22 PFRON 72.337,32	4.953.141,21
2011	624.566,44	4.328.114,83	EFS dotacja 134.745,97	5.087.427,24
2012	689.905,40	4.249.946,61	EFS dotacja 141.340,09	5.081.192,10
2013	788.051,12	4.227.723,47	EFS dotacja 127.238,77	5.143.013,36
2014	887.405,57	4.363.897,92	0	5.251.303,49
2015 (I półrocze)	422.760,98	2.075.161,98	0	2.497.922,96

(źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastkowie)

4.3 INFRASTRUKTURA SPORTOWA I KULTURALNA

W gminie Jastków działa Gminny Ośrodek Kultury i Sportu zlokalizowany w Dąbrowicy i obejmuje swoim działaniem teren całej gminy. Placówka prowadzi działalność kulturalną, sportową i promocyjną. Oferta GOKiS skierowana jest do różnych grup wiekowych. GOKiS prowadzi następujące działania:

- ✓ Akademia Kultury- 9 grup zlokalizowanych w Ługowie, Ożarowie, Tomaszowicach (2 grupy), Dąbrowicy, Moszenkach, Snopkowie i Jastkowie (2 grupy),
- ✓ Koła zainteresowań w placówkach oświatowych (chór, zespół wokально-instrumentalny, grupy teatralne, zajęcia plastyczne, grupy rękodzieła),
- ✓ Zespół Pieśni i Tańca „Dąbrowica” wraz z kapelą ludową,
- ✓ Współpraca z Kołami Gospodyń Wiejskich zlokalizowanymi w 11 miejscowościach,
- ✓ Orkiestra Dęta Gminy Jastków

Na terenie gminy są organizowane cyklicznie następujące imprezy turystyki kwalifikowanej:

- ✓ Kuligi,
- ✓ Nietypowe Marsze i Biegi na Orientację,
- ✓ Wiosenny oraz Jesienny Spływ Kajakowy,
- ✓ Wiosenny oraz Jesienny Górski Rajd Turystyczny,
- ✓ Rodzinne Spacer po rezerwach przyrody.

Wszystkie imprezy sportowe organizowane są przy współudziale Gminnego Klubu Krajoznawczo Turystycznego „Ornak” z Jastkowa. Gminny Ośrodek Kultury i Sportu organizuje także szereg

niecyklicznych wydarzeń kulturalno-animacyjnych takich jak festyny, turnieje sportowe.

Na terenie gminy działa Gminna Biblioteka Publiczna w Jastkowie od 1949 roku. W skład placówki wchodzi także filie w Tomaszowicach, Dąbrowicy, Ożarowie i punkt biblioteczny w Moszenkach. Ogółem księgozbiór biblioteki liczy prawie 38 tys. 800 woluminów. Z księgozbiorów biblioteki i filii korzysta stale ponad 1600 czytelników. Pracownicy biblioteki posiadają wykształcenie bibliotekarskie. Biblioteka posiada bogaty księgozbiór, nowoczesny sprzęt komputerowy, umożliwia bezpłatny dostęp do Internetu, oferuje pomoc w wyszukiwaniu informacji. Biblioteka dysponuje nowoczesnym sprzętem komputerowym podłączonym do Internetu oraz urządzeniami peryferyjnymi (drukarki, skanery, xero). Istnieje również możliwość skserowania i zeskanowania dokumentów. Biblioteka współpracuje Gminnym Ośrodkiem Kultury i Sportu w Jastkowie - współorganizowanie imprez, organizacja zajęć plastycznych, fotograficznych, muzycznych - Urzędem Gminy - zamieszczanie informacji o działalności biblioteki na stronie internetowej Gminy - redakcja gminnej Gazety Jastkowskiej artykuły o bieżącej działalności biblioteki - szkołami zlokalizowanymi na terenie gminy – organizowanie lekcji bibliotecznych, spotkań autorskich, wystaw tematycznych, z Akademią Kultury - udział w akcji "Cała Polska czyta dzieciom". Jedynym minusem w działaniu biblioteki jest budynek, w którym jest zlokalizowana. Jest to zabytkowy budynek o niewielkiej powierzchni bez możliwości rozbudowy lub przebudowy do współczesnych Standardów. W związku z tym w celu dalszego rozszerzenia działalności biblioteki konieczny jest inny obiekt, który pozwoli na prowadzenie różnorodnej działalności.

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

5.1 KOMUNIKACJA

Kluczowym elementem rozwoju gminy Jastków jest dobra dostępność komunikacyjna. Zewnętrzny układ infrastruktury drogowej stanowi sieć dróg krajowych i wojewódzkich, do których należy zaliczyć:

- **droga krajowa (ekspresowa) nr S12 (E373)** - planowana polska droga ekspresowa na całej długości od Piotrkowa Trybunalskiego do Dorohuska (granica z Ukrainą) o długości ok. 315 km. Końcowy odcinek trasy od Lublina do granicy z Ukrainą będzie fragmentem trasy europejskiej E373. Wraz z drogą ekspresową S8 jest najkrótszym, niemal idealnie równoleżnikowym łącznikiem zachodniej i wschodniej granicy państwa. Dodatkowo łącznie z drogą ekspresową S17 na wspólnym odcinku pomiędzy Kurowem a Piaskami utworzy główną oś transportową województwa lubelskiego. Obecne droga S12 jest drogą ekspresową na odcinku Lublin węzeł Sielce.
- **droga krajowa (ekspresowa) nr S17**- budowana droga ekspresowa Warszawa – Hrebenne (granica z Ukrainą) w ciągu trasy europejskiej E372. Połączy aglomerację warszawską z Lubelszczyzną i poprowadzi dalej w kierunku Lwowa. Pomiędzy Kurowem a Piaskami odcinek wspólny z drogą ekspresową S12 tworzący główną oś transportową w województwie lubelskim. Przez teren gminy przebiega obwodnica dla miasta Lublina, która stanowi fragment drogi S17.
- **droga krajowa nr S19**- łączy trzy aglomeracje we wschodniej Polsce – białostocką, lubelską i rzeszowską. Droga jest korytarzem europejskim łączącym Słowację z krajami nadbałtyckimi. Przez teren gminy jest budowana obwodnica zachodnia Lublina i połączenie z drogą S12/17.

Powyższe drogi wchodzi w skład europejskiego systemu transportowego TEN-T.

- **droga wojewódzka nr 809** klasy Z- na terenie gminy jest odcinek o długości 5,88 km.

Przebiega południkowo łącząc Lublin z Przytoczem. Droga wojewódzka nr 809 jest połączona poprzez rondo w Snopkowie z węzłem "Lublin-Czechów" na Obwodnicy Lublina w ciągu dróg ekspresowych S12, S17 oraz S19.

- **droga wojewódzka nr 830** – przebiegająca przez gminę a łącząca Lublin przez Nałęczów z Kazimierzem Dolnym. W Planie Rozwoju Sieci Dróg Wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012-2020 droga została zakwalifikowana jako: o szczególnym znaczeniu dla obsługi ruchu drogowego, oraz ze względu na ważną funkcję w ruchu turystycznym. Wg generalnego pomiaru ruchu dróg wojewódzkich w 2010r. średni dobowy ruch (SDR) pojazdów silnikowych ogółem dla drogi wyniósł: 5833 P/dobę (od 2 994 do 10 457 P/dobę). Pod względem natężenia ruchu drogowego jest to jedna z najbardziej obciążonych dróg wojewódzkich. Fragment tej drogi będzie stanowił zachodnią obwodnicę Lublina. Obecnie prowadzone są inwestycje drogowe dla odcinka drogi ekspresowej S19 pomiędzy węzłami Dąbrowica- Konopnica. Zakres inwestycji objętej decyzją ZRID obejmuje budowę dwóch jezdni drogi ekspresowej S19 o długości 9,8 km wraz z rezerwą pod trzeci pas ruchu. Powstaną dwa węzły: Lublin Szerokie (nazwa robocza Płuszwowice) wraz z przebudową odcinka drogi wojewódzkiej 830. W ciągu drogi ekspresowej powstanie wiadukt, wiadukty w ciągu dróg poprzecznych, przejazd gospodarczy, kładka pieszo-rowerowa, ekrany akustyczne. Przebudowane zostaną odcinki dróg lokalnych, powstaną drogi serwisowe, a także przejścia dla zwierząt (w tym jedno nad trasą ekspresową).

Oprócz wymienionych dróg krajowych i wojewódzkich duże znaczenie związane z wewnętrzną dostępnością obszaru ma wewnętrzny układ komunikacyjny, który składa się z dróg powiatowych i gminnych. Drogi te pełnią dwie funkcje: wpływają na jakość życia mieszkańców, stanowią uzupełnienie infrastruktury drogowej krajowej i wojewódzkiej. Stały wzrost natężenia ruchu drogowego powoduje, że drogi te wymagają ciągłej modernizacji. Przy wielu ciągach drogowych w terenie zabudowanym brak jest chodników oraz ścieżek rowerowych. Należy zwiększyć dostępność komunikacyjną poprzez poprawę stanu dróg i oznakowań ale także poprzez budowę i rozwój transportu zbiorowego i lepsze skomunikowanie gminy z miastem Lublin.

Na terenie gminy brak jest ścieżek rowerowych, którymi mieszkańcy mogliby podróżować do pracy. Budowa ścieżek rowerowych stworzy drogi dojazdowe do węzłów komunikacji zbiorowej co pozwoli ograniczyć ruch samochodowy indywidualny oraz pozytywnie wpłynie na jakość środowiska.

Wykaz dróg publicznych – powiatowych na terenie Gminy Jastków

Lp	Nazwa drogi	Długość ogółem [km]	Długość nawierzchni twardej [m]	Długość nawierzchni gruntowej [m]
DROGI POWIATOWE				
1	2204L Czesławice- Moszna – do drogi 830	6 260	6 260	
2	2205L Garbów- Ożarów- Sadurki	5 812	5 812	
3	2207L Ługów- Dobrowola- Sługocin	3 430	3 430	
4	2208L Bogucin- Sługocin- Sieprawki	4 222	4 222	

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO GMINY JASTKÓW NA LATA 2015- 2020

5	2209L Jastków-Sieprawice- Tomaszowice	6 179	6 179	
6	2210L Panieńszczyzna- Płuszwowice	3 240	960	2 280
7	2211L od drogi 17- Dąbrowica- Kol. Dąbrowica	4 350	1 672	2 678
8	2212L Jastków- Snopków	5 277	5 277	
9	2213L Jastków- Wygoda	4 635	4 635	
10	2215L Lublin- Jakubowice Konińskie- Majdan Krasieniński	1 273	1 273	
11	2228L od drogi 830- Józefin- Motycz-do drogi 747	0,220	0,126	0,100
12	2231L Motycz- Miłocin	2 240	2 240	
	RAZEM	49 424	43 406	6 018
DROGI GMINNE				
13	105951L od drogi gminnej 106016L- Bogucin- Ługów	1 185	1 185	
14	105966L- od drogi powiatowej 2205L- Ługów- do drogi powiatowej 2207L	971	971	
15	105967L Marianka Ożarowska- do granicy z gminą Nałęczów	1 790	1 490	300
16	105968L od drogi wojewódzkiej 830- Moszna- Sachalin- Sadurki (dr. Pow.2205L)	3 200	3 200	
17	105969L od drogi gminnej 105968L- Moszna	790	790	
18	105970L Moszna Sachalin- Miłocin	1 100	800	300
19	105971L od drogi wojewódzkiej 830- Miłocin- do granicy z gminą Nałęczów	460		460
20	105972L od drogi wojewódzkiej 830- Moszna- do drogi 105968L	790	790	
21	105973L od drogi powiatowej 2204L-Moszenki- do drogi powiatowej 2204L	2 025	2 025	
22	105974L od drogi wojewódzkiej 830- Kolonia Tomaszowice	881	402	479
23	105975L od drogi 105977L- Tomaszowice- Czarne Pomiary- do drogi 105974L	1 816	1 816	
24	105976L Tomaszowice Kolonia	610	610	
25	105977L od drogi wojewódzkiej 830- Tomaszowice- do drogi 106006L	2 700	2 700	

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO GMINY JASTKÓW NA LATA 2015- 2020

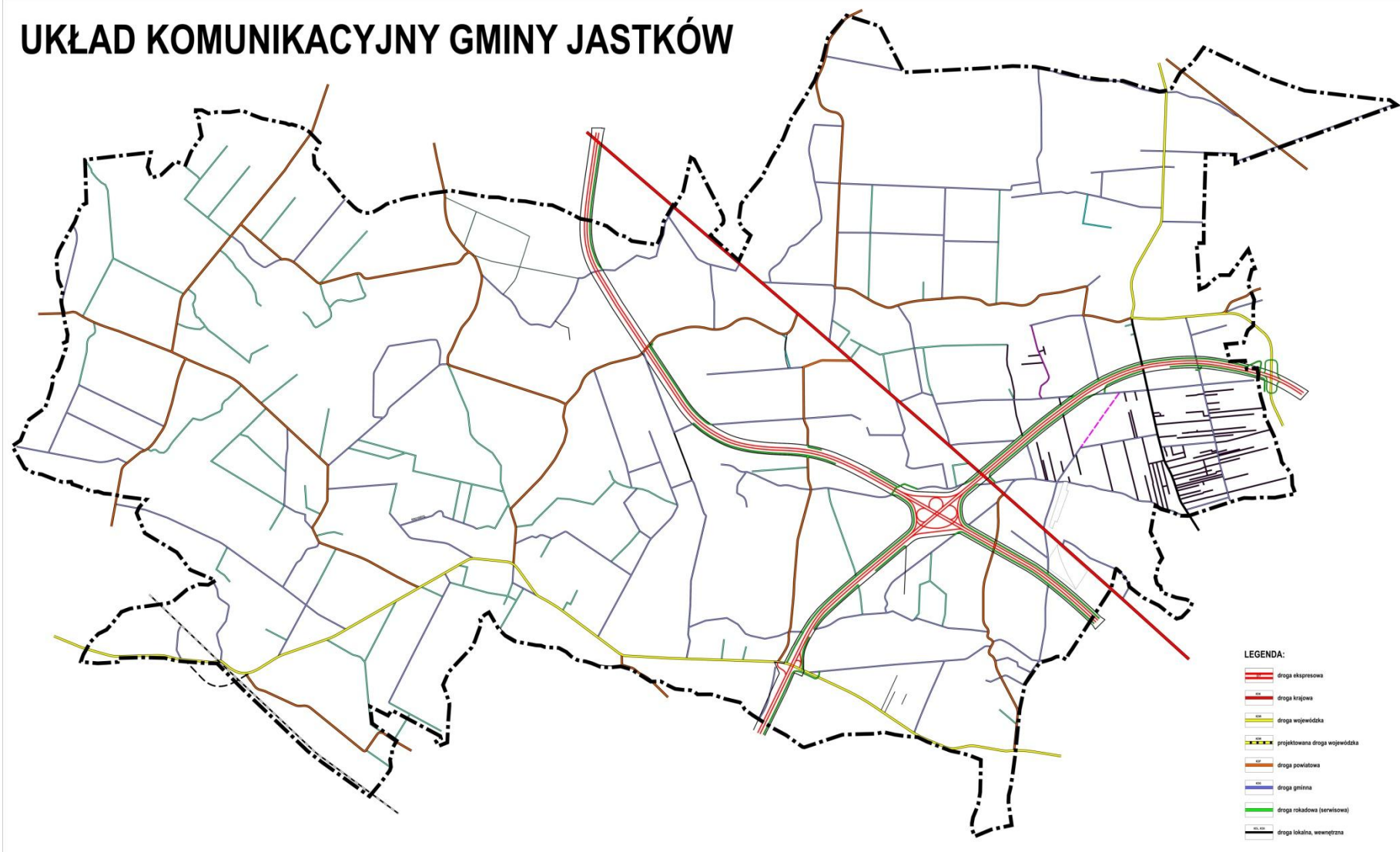
26	105978L Sługocin- Zofiówka- Józefin- droga krajowa nr 12/17	2 935	2 935	
27	105979L Sieprawice- Panieńszczyzna	1 870	1 452	418
28	105980L od drogi powiatowej 2210L- Panieńszczyzna- do granicy zabudowy	1 290	1 200	90
29	105982L Kolonia Płouszowice- Dąbrowica	4 550	4 550	
30	105983L od drogi powiatowej 2211L- Dąbrowica- do drogi powiatowej 2211L	744		744
31	105984L od drogi powiatowej 2263L- Dąbrowica- do drogi gminnej 105983L	565		565
32	105985L od drogi powiatowej 2211L- do drogi gminnej 105982L	2 070	2 070	
33	105986L Kopanina- Kolonia Płouszowice	1 471	1 471	
34	105987L Jastków- Panieńszczyzna	400	400	
35	105988L Jastków Północny- Panieńszczyzna- Natalin	929	929	
36	105989L od drogi powiatowej 2213L- Jastków- Panieńszczyzna- do drogi gminnej 105988L	340	340	
37	105991L od drogi powiatowej 2213L- Piotrawin- do drogi powiatowej 2213L	3 465	3 465	
38	105992L Piotrawin- Kolonia Podleśna- Smugi- Helenów	4 903	4 903	
39	105993L Helenów- Smugi- do drogi powiatowej 2215L	1 282	954	328
40	105994L od drogi powiatowej 2215L- Majdan Snopkowski- do granicy z gminą Niemce	2 783	2 783	
41	105995L od drogi wojewódzkiej 809- Kolonia Jakubowice- do granicy z gminą Niemce	540	540	
42	105996L od drogi powiatowej 2212L- Snopków Północny	230		230
43	105997L od drogi powiatowej 2212L- Snopków Północny	706	706	
44	105998L od drogi powiatowej 2212L- Marysin- do drogi wojewódzkiej 809	2 254	2 212	42
45	105999L Natalin- Dębówka- do granicy Lublina	2 250	2 250	

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO GMINY JASTKÓW NA LATA 2015- 2020

46	106000L od drogi gminnej 105982L- Dąbrowica- do granicy Lublina	378	378	
47	106001L od drogi powiatowej 2211L- Dąbrowica- do drogi gminnej 106000L	1 003	438	565
48	106002L od drogi wojewódzkiej 830- Kolonia Dąbrowica- od drogi 106003L	1 040	438	602
49	106003L Kolonia Płouszowice- Dąbrowica	2 504	2 504	
50	106004L Kopanina- od drogi 105987L	1 483		1 483
51	106005L Płouszowice- Kolonia Płouszowice- Sieprawice- do drogi gminnej 105979L	1 631	1 376	255
52	106006L od drogi gminnej 106007L- Sieprawice- do drogi gminnej 106005L	1 150	1 150	
53	106007L Sieprawice-Tomaszowice	1 302	1 302	
54	106010L od drogi powiatowej 2204L- Moszna	1 558		1 588
55	106011L Ożarów- Marianka Ożarowska	1 160		1 160
56	106012L Kolonia Ożarów- Ożarów	1 284		1 284
57	106013L Sieprawice- Zofiówka	1 200	1 200	
58	106015L od drogi gminnej 105978L- Józefin	1 098	1 098	
59	106017L od drogi powiatowej 2213L- Jastków Kolonia Środkowa	2 231	1 638	593
60	106018L Jastków Kolonia Podleśna- Jastków Kolonia Środkowa- do drogi powiatowej 2212L	1 415		1 415
61	106020L Jastków- Panieńszczyzna- Kolonia Natalin- Marysin- do granicy z gminą Niemce	4 120	1 213	2 907
62	106021L od drogi wojewódzkiej 809- Marysin	718	718	
63	106023L od drogi gminnej 105987L- Jakubowice- Panieńszczyzna	441	441	
	RAZEM	79 641	63 833	15 808

(źródło: Urząd Gminy w Jastkowie)

UKŁAD KOMUNIKACYJNY GMINY JASTKÓW

5.2 INFRASTRUKTURA WODNO- KANALIZACYJNA

Sieć wodociągowa w Gminie Jastków jest dobrze rozwinięta, wszystkie gospodarstwa domowe mają możliwość korzystania z wodociągu. Łączna długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi 214,14, ilość przyłączy 4294. Sieć wodociągową mają wszystkie miejscowości na terenie gminy. Źródłem zaopatrzenia w wodę dla gminy jest 5 ujęć głębinowych wód w miejscowości: Płouszowice, Jastków, Snopków, Ożarów i Sieprawki.

Kanalizacja zbiorcza stanowi najslabiej zagospodarowaną dziedzinę z zakresu usług komunalnych. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 59,16 km. W sieć kanalizacyjną wyposażone są tylko niektóre miejscowości w gminie takie jak: Natalin, Snopków (częściowo), Marysin (w 80%), częściowo Jastków, Tomaszowice, Tomaszowice Kolonia. Obecnie kanalizacja budowana jest Piotrawinie i Panieńszczyźnie.

W 2004 r. została wybudowana oczyszczalnia ścieków mechaniczno – biologiczna o przepustowości 1200 m³/d w Snopkowie, do której doprowadzane są ścieki z miejscowości Snopków, Marysin, Natalin i Jastków. Druga oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna na terenie gminy zlokalizowana jest w Tomaszowicach, przepustowość 220 m³/d.

Infrastruktura techniczna – kanalizacja w Gminie Jastków

	2009	2012	2013	2014
Ludność korzystająca z oczyszczalni	1320	1752	2341	2861
Zbiorniki bezodpływowe	2700	2720	2725	2595
Oczyszczalnie przydomowe	188	255	286	306

(źródło: Bank Danych Lokalnych)

5.3 GOSPODARKA ODPADAMI KOMUNALNYMI

Gospodarka odpadami dotyczy na terenie gminy odpadów gospodarczo-bytowych (powstających w gospodarstwach domowych) i rolnych (powstających w gospodarstwach rolniczych). Istotną kwestią jest utylizacja odpadów niebezpiecznych np. pojemników po środkach ochrony roślin.

Politykę w zakresie gospodarki odpadami określa „Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2017” dotyczy odpadów wytworzonych na obszarze województwa oraz przywożonych na jego obszar, w tym odpadów komunalnych, odpadów ulegających biodegradacji, odpadów opakowaniowych i odpadów niebezpiecznych. Dokument wyznacza cele z zakresu gospodarki odpadami obejmujące lata 2012 - 2017 oraz perspektywicznie okres 2018-2023. Województwo Lubelskie zostało podzielone na 9 regionów gospodarki odpadami komunalnymi (tzw. RIPOK). Gmina Jastków należy do Regionu Południowo- Zachodniego, gdzie funkcjonują instalacje RIPOK w Kraśniku i Bełżycach. Od 01.06.2015 Jastków należy do RIPOK w Bełżycach. Z terenu gminy odpady komunalne zbiera firma Eko Trans Sp. z o.o. z siedzibą w Samokłeskach. W ramach opłaty za odbiór odpadów komunalnych w gminie utworzono dwa punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych tzw. PSZOK, gdzie można dostarczać m.in. odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady zielone, budowlano-remontowe, popiół i odpady niebezpieczne.

W roku 2013 na jednego mieszkańca przypadało 93 kg zmieszanych odpadów.

5.4 INFRASTRUKTURA GAZOWA

Teren gminy zaopatrywany jest w gaz przewodowy z gazociągu wysokoprężnego DN 100 poprzez sieć średnioprężną, ze stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia zlokalizowanej w Jastkowie. Do gazociągu podłączone są następujące miejscowości: Jastków, Panieńszczyzna, Piotrawin, Marysin, Snopków, Natalin, Barak, Dębówka, Dąbrowica, Płuszwice, Płuszwice Kolonia, Tomaszowice, Tomaszowice Kolonia, Smugi, Sieprawice.

5.5 ELEKTROENERGETYKA

Przez teren gminy przebiegają linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 400 kV Kozienice –Lublin, 220 kV Puławy –Abramowice oraz linie elektroenergetyczne 110 kV. Projektowana jest również linia elektroenergetyczna 110 kV relacji Nałęczów –Garbów, która przebiegać ma przez miejscowości Ługów i w na bardzo krótkim odcinku w miejscowości Ożarów. Zwiększanie poboru energii elektrycznej na terenie gminy wywołuje również konieczność budowy odgałęzienia od istniejącej linii elektroenergetycznej 110 kV i realizacji Głównego Punktu Zasilającego na terenie miejscowości Dębówka. Podstawę zaopatrzenia wsi w energię elektryczną jest system sieci średniego napięcia 15 kV w wykonaniu napowietrznym. Zasilanie zabudowy mieszkaniowej , usługowej oraz gospodarstw rolnych na terenach wiejskich odbywa się ze słupowych stacji transformatorowych 15/04 kV z zastosowaniem również stacji wewnętrznych dla użytkowników o zapotrzebowaniu mocy elektrycznej powyżej 250 kW. Obszar gminy Jastków jest zasilany z GPZ 110/30/15KV Garbów, za pośrednictwem linii kablowych i napowietrznych SN-15KV, która zlokalizowana jest na terenie gminy Garbów .

Długość linii, ilość stacji transformatorowych oraz moc zainstalowanych transformatorów dla urządzeń PGE oraz urządzeń obcych przedstawiają poniższe tabele. (sieć 110 kV, SN i nN)

Sieć 110 kV, SN i nN

1.	Linia 110kV- Lublin 400- Garbów	napowietrzne	3,9 km
2.	Linia 110kV- Lublin 400-EC II (2 torowa)	napowietrzne	3,8 km
3.	Długość linii 15 kV (km)	napowietrzne	95,60
		kablowe	14,63
4.	Długość linii nN (bez przyłączy) w km	napowietrzne	166,93
		kablowe	54,63
5.	Długość przyłączy nN (km)	napowietrzne	56,66
		kablowe	36,78
6.	Stacje transformatorowe 15/0,4 kV (szt.)	słupowe	117
		wewnętrzne	6
7.	Moc zainstalowanych transformatorów 15/0,4 kV (kVA)	(kVA)	14 060

Urządzenia obce

1.	Długość linii 15 kV (km)	napowietrzne	0
		kablowe	0
2.	Stacje transformatorowe 15/0,4 kV (szt.)	słupowe	4
		wnętrzowe	0
3.	Moc zainstalowanych transformatorów 15/0,4 kV (kVA)	(kVA)	1000

5.6 EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA I ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

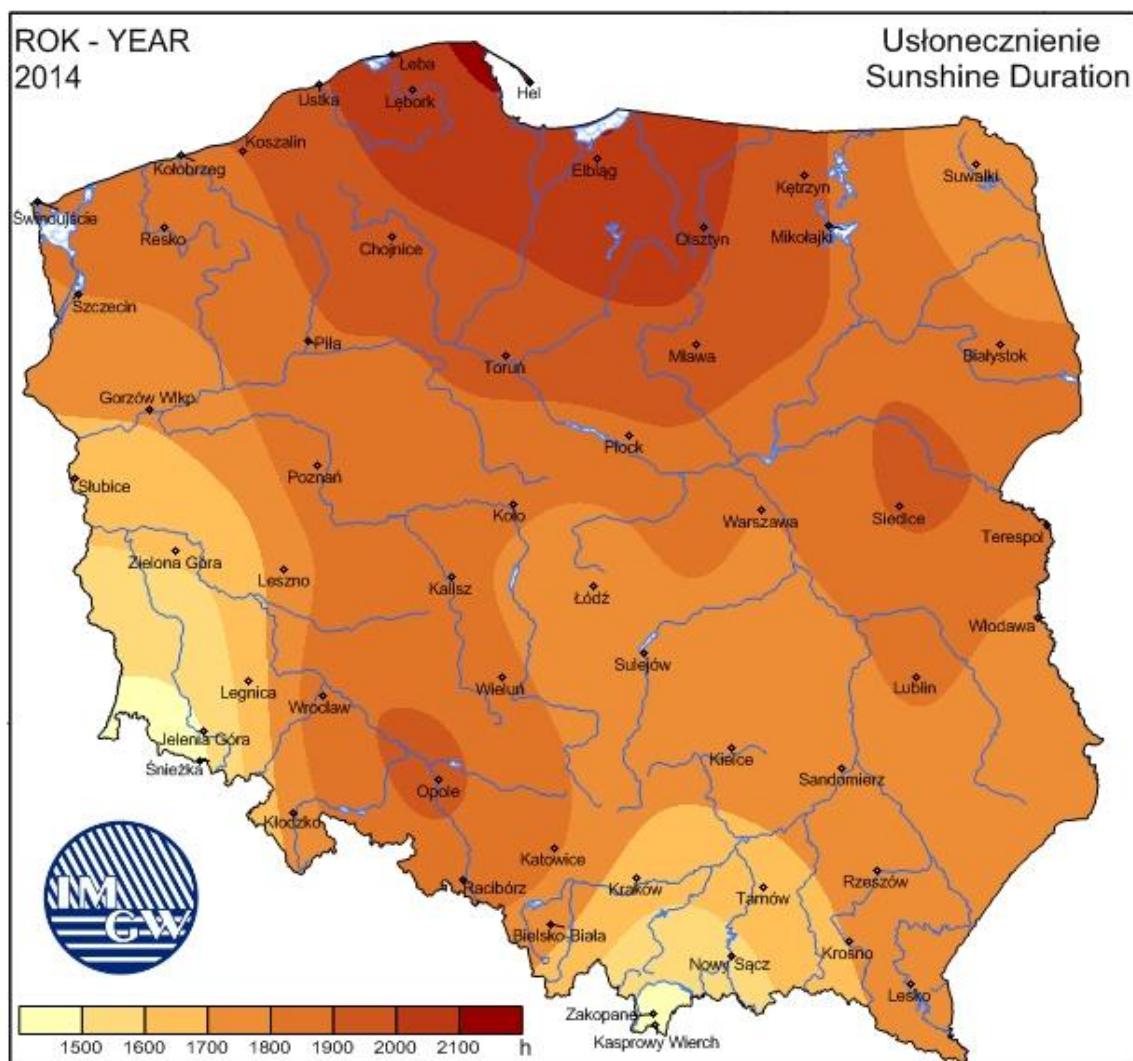
Istotne dla konkurencyjności i rozwoju obszaru są działania związane z niskoemisyjnością i efektywnością energetyczną. Działania w tym zakresie mają istotny wpływ na jakość środowiska przyrodniczego i jakość życia mieszkańców.

Trzy elementy, które mają decydujący wpływ na ochronę środowiska i jakość życia mieszkańców to:

- rozwój transportu i sieci komunikacyjnych,
- inwestycje związane z budową, rozbudową odnawialnych źródeł energii,
- poprawa efektywności energetycznej (np. termomodernizacja, modernizacja i budowa sieci ciepła systemowego, wymiana nieefektywnych urządzeń grzewczych na nowoczesne, wykorzystywanie kogeneracji w elektrociepłowniach).

Samorząd gminny wykonał szereg działań z zakresu termomodernizacji budynków publicznych ale w dalszym ciągu istnieje szereg zadań koniecznych, aby poprawić efektywność energetyczną budynków. Ogromne potrzeby są w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków mieszkalnych prywatnych i wspólnot mieszkaniowych. W Gminie Jastków największe znaczenie ma wykorzystanie zasobów energii słonecznej. Obszar województwa ma jedno z najlepszych warunków do wykorzystania energii słonecznej w kraju. Potencjał ten określany jest przez roczną gęstość mocy promieniowania słonecznego i waha się w regionie od 1050 do 1150 kWh/m².

Średnie roczne sumy usłonecznienia w godzinach w roku 2014

źródło: Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

Pomimo korzystnych parametrów energia słoneczna nie może być jedynym źródłem zaopatrzenia w energię. Może być wykorzystywana do celów grzewczych poprzez zastosowanie kolektorów słonecznych w budownictwie, rolnictwie, turystyce, drobnym przemyśle. Ważnym kierunkiem wykorzystania OZE może być pozyskiwanie energii elektrycznej z ogniw fotowoltaicznych pozwalające także na sprzedaż energii do sieci. Instalacje ogniw fotowoltaicznych i paneli słonecznych na dachach budynków mieszkalnych nie stwarzają zagrożeń dla środowiska.

Na terenie gminy Jastków istnieje potencjał do wykorzystania w postaci zasobów energii geotermalnej gromadzonej w skałach, gruntach i wodach wypełniającej szczeliny skalne. Za wody geotermalne uznaje się już wody powyżej 20 °C Celsjusza. Najbardziej rozpoznane zasoby geotermalne znajdują się w obrębie Rowu Lubelskiego i jest to priorytetowy obszar w zakresie lokalizacji inwestycji geotermalnych. Dostępne zasoby temperaturowe mogą być wykorzystane w lokalnych niskotemperaturowych systemach grzewczych, jako dodatkowe źródło w większych systemach ciepłowniczych oraz w rekreacji i balneologii. Na terenie gminy temperatura wód geotermalnych waha się od 60 °C do 170 °C a głębokość zalegania 3000 – 4000m.

W przeciwieństwie do trudności w pozyskiwaniu energii geotermalnej wysokich temperatur, energia geotermalna niskich temperatur jest łatwiejsza do pozyskania przez odbiorcę indywidualnego. W tej technologii wykorzystuje się rozproszoną energię ciepła ziemi- pompy ciepła. Głównym źródłem ciepła jest ciepło ośrodka skalnego (gruntu) a także ciepło wód podziemnych oraz ciepło odpadowe (powstające w procesie technologicznym).

Rozbudowa sieci dróg – budowa obwodnicy zachodniej i obwodnica południowa dla Lublina oraz zwiększenie liczby zarejestrowanych pojazdów wpływają na większą emisję CO₂ do atmosfery. Należy dążyć do określenia efektywnych form transportu oraz efektów w zakresie obniżania emisji szkodliwych substancji w wyniku realizacji nowych rozwiązań w mobilności. Zastosowanie zmian w systemie transportu ma również znaczenie w ochronie powietrza.

6. ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ podmiejska lokalizacja (Lubelski Obszar Funkcjonalny), ✓ walory przyrodniczo- historyczne, ✓ brak uciążliwych dla środowiska naturalnego i człowieka obiektów przemysłowych, ✓ dobrze wykształceni mieszkańcy gminy, ✓ wysoka aktywność mieszkańców w rozwoju przedsiębiorczości, ✓ dostęp do atrakcji i bazy badawczo-kulturalnej dużego miasta, ✓ rozwinięta infrastruktura techniczna: wodociągi, oczyszczalnie ścieków, drogi, Internet szerokopasmowy, ✓ dobrze zorganizowana sieć szkół wraz z dowozem, ✓ stały przyrost liczby mieszkańców gminy ✓ dobry system gospodarki odpadami komunalnymi. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ brak kanalizacji na całym obszarze gminy oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, ✓ brak publicznego przedszkola i żłobka, ✓ niedostatecznie wykorzystany potencjał osób starszych i bezrobotnych, ✓ dwubiegunowość zamieszkania (gmina jest zapleczem –sypialnią dla miasta Lublina), ✓ słabo działająca służba zdrowia na terenie gminy, ✓ podział gminy pod względem potrzeb mieszkańców, ✓ niedostateczne wykorzystanie walorów przyrodniczych, ✓ niedostatecznie rozwinięta komunikacja publiczna, ✓ brak systemu opieki nad małym dzieckiem, ✓ brak systemu aktywizacji osób starszych, ✓ niedostatecznie rozwinięta infrastruktura społeczna (brak placów zabaw, miejsc spotkań, świetlic), ✓ bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych, ✓ brak meldunku na terenie gminy części mieszkańców, ✓ niedostateczna cyfryzacja administracji, ✓ mała liczba ujęć wody pitnej, ✓ zły stan techniczny budynków publicznych, ✓ niedostateczne zaangażowanie gminnych instytucji w sprawy społeczne i kulturalne, ✓ brak miejsca dla sprzedaży produktów rolnych, ✓ brak węzła umożliwiającego wjazd i zjazd na drogę ekspresową S12/17, ✓ brak systematycznych zmian w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i jasnych kryteriów przekształcania gruntów.
Szanse	Zagrożenia

<ul style="list-style-type: none"> ✓ możliwość pozyskania funduszy europejskich w ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020, ✓ rozwój współpracy pomiędzy gminami obszaru funkcjonalnego, ✓ położenie gminy na obszarze Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, ✓ rewitalizacja parków- stworzenie terenów rekreacyjnych, ✓ wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (jednoczesne obniżenie emisji CO2), ✓ utworzenie Centrum Rozwoju Dziecka i Rodziny, ✓ rozwój edukacji ekologicznej i wzrost świadomości przyrodniczej mieszkańców, ✓ specjalizacja gospodarstw rolniczych, ✓ rozwój infrastruktury technicznej w gminie, ✓ rozwój komunikacji zbiorowej związanej z funkcjonowaniem LOF , ✓ rozwój gminy w ramach LOF, ✓ poprawa obsługi gospodarczej mieszkańców (informatyzacja gminy), ✓ stworzenie i wdrożenie nowych metod zarządzania strategicznego, ✓ Lokalizacja małych i średnich firm na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ brak zewnętrznych źródeł finansowania, ✓ niedostateczne wykorzystanie położenia gminy, ✓ niszczenie infrastruktury drogowej podczas realizacji inwestycji krajowych, ✓ brak spójności prawa, ✓ wzrost kosztów utrzymania infrastruktury i budynków gminy, ✓ zmiany w strukturze wiekowej mieszkańców – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, ✓ brak programów ekonomii społecznej, ✓ brak zaangażowania w życie gminy nowych mieszkańców, ✓ brak kontroli zbiorników bezodpływowych, ✓ brak nowych, innowacyjnych programów edukacyjnych, ✓ wypływ kapitału, potencjału gospodarczego do gmin sąsiednich, ✓ brak kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków w części gminy.
--	--

7. OPIS I WNIOSKI Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Ważnym etapem pracy nad Strategią Rozwoju Lokalnego Gminy Jastków były przeprowadzone konsultacje społeczne. Gmina Jastków przeprowadziła konsultacje społeczne strategii poprzez jej zawieszenie na stronie internetowej gminy, gdzie mogli się zapoznać z nią mieszkańcy gminy. Dokument strategii był przekazany w wersji elektronicznej radnym gminy.

WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

W ramach prac nad Strategią Rozwoju Lokalnego Gminy Jastków na lata 2015-2020 wśród mieszkańców gminy przeprowadzono badania ankietowe oceny i stanu potencjału rozwojowego. Przeprowadzona ankieta pozwoliła odzwierciedlić rzeczywiste potrzeby społeczno-gospodarcze oraz ocenić obecny stan rozwoju gminy, a także przyczyniła się do określenia wizji i celów rozwojowych niniejszej strategii.

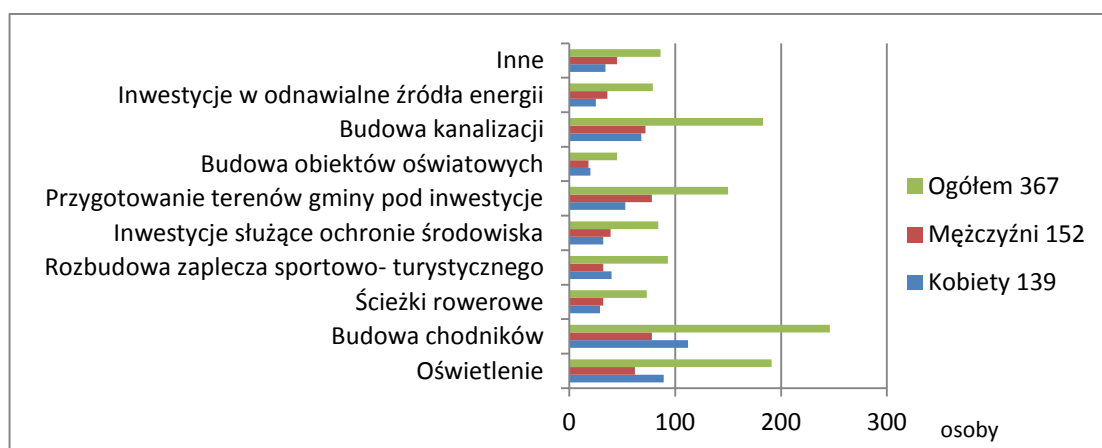
Do ankiety przystąpiło w sumie 544 osoby, z czego największy odsetek ankietowanych stanowili mieszkańcy sołectw: Dąbrowica (11,94%), Panieńszczyzna (9,74%) oraz Jastków (8,27%). Wśród ankietowanych największy odsetek stanowili mieszkańcy posiadający wyższe wykształcenie – 239 os. i średnie- 126 os. Osoby ankietowane najczęściej wykonywały zawód rolnika (60 os.) oraz byli emerytami/rencistami (57 os.).

W pierwszym pytaniu respondenci mieli za zadanie wskazać najpotrzebniejsze inwestycje w gminie. Mieszkańcy gminy uznali, że aby podnieść jakość życia w gminie należy rozbudować lub podnieść stan infrastruktury technicznej na terenie gminy. Poniższa tabela przedstawia najważniejsze inwestycje w gminie wg ankietowanych.

Najpotrzebniejsze inwestycje w gminie wg ankietowanych

Działanie	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
Remonty i budowy dróg	139	152	367
Oświetlenie	89	62	191
Budowa chodników	112	78	246
Ścieżki rowerowe	29	32	73
Rozbudowa zaplecza sportowo- turystycznego	40	32	93
Inwestycje służące ochronie środowiska	32	39	84
Przygotowanie terenów gminy pod inwestycje	53	78	150
Budowa obiektów oświatowych	20	18	45
Budowa kanalizacji	68	72	183
Inwestycje w odnawialne źródła energii	25	36	79
Inne	34	45	86

Rysunek 3 Wizualizacja odpowiedzi na pytanie: Jakie są najpotrzebniejsze obecnie Pana/Pani zdaniem, inwestycje w gminie.

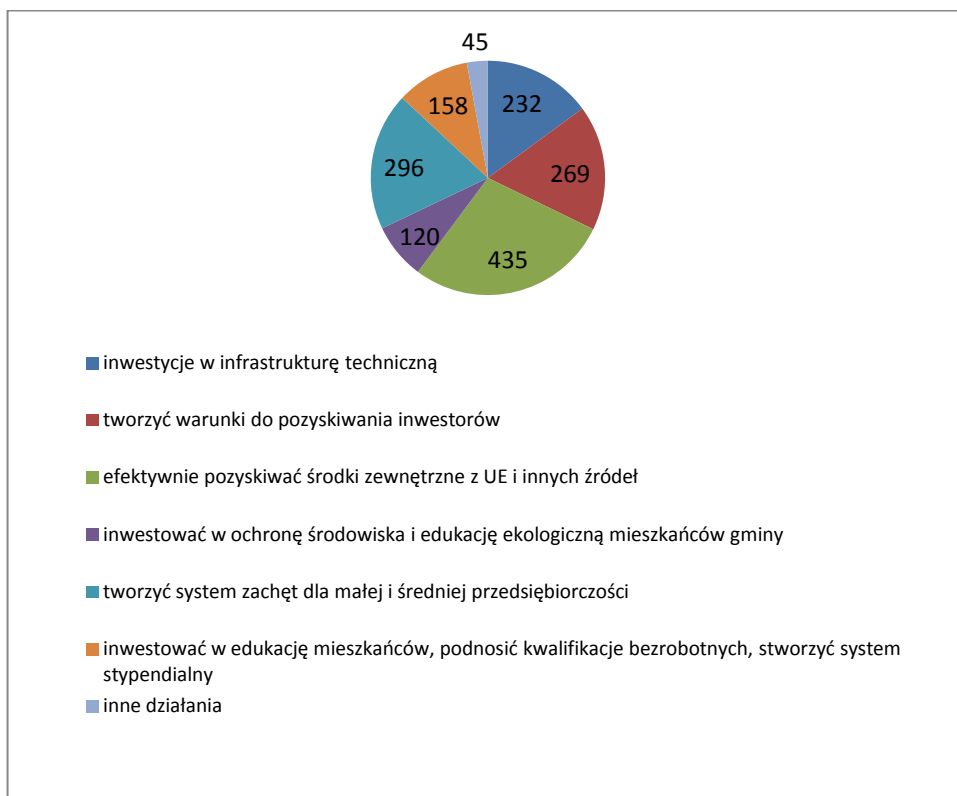

Ankietowani uznali, że najbardziej potrzebne są inwestycje związane z poprawą jakości dróg- poszerzenie drogi, wykonanie chodników i oświetlenia co wpłynie na bezpieczeństwo poruszania się po drogach. Infrastruktura drogowa jest szczególnie istotna dla mieszkańców miejscowości Snopków, Ożarów, Jastków. Bardzo istotne dla mieszkańców jest stworzenie systemu komunikacji publicznej z Lublinem, co pozwoli na szybki dojazd mieszkańców gminy do pracy i szkoły. Ankietowani uznali, że działania proekologiczne są także priorytetem w rozwoju gminy, ograniczą zużycie energii elektrycznej, gazowej, pozwolą na wykorzystanie w większym stopniu odnawialnych źródeł energii. Najważniejsze działania proekologiczne to montaż solarów, pomp ciepła, ogniw fotowoltaicznych. Inwestycją, która także ma wpływ na jakość środowiska i podniesienie standardu życia mieszkańców jest kanalizacja (183 os.), która może mieć istotny wpływ na rozwój przedsiębiorczości w gminie.

Na pytanie dotyczące najważniejszych działań, które spowodują ożywienie gospodarcze w gminie największa liczba respondentów, bo aż 435 osób, wskazało na efektywne pozyskiwanie środków zewnętrznych z Unii Europejskiej i innych źródeł. Na drugim miejscu znalazła się odpowiedź –tworzenie warunków do pozyskiwania inwestorów– 269 osób, natomiast na trzecim –inwestowanie w infrastrukturę techniczną.

Wizualizacja odpowiedzi na pytanie: Jakie działania należy podjąć w pierwszej kolejności, aby spowodować ożywienie gospodarcze w gminie przedstawia rysunek 4.

Rysunek 4 Wizualizacja odpowiedzi na pytanie: Jakie działania należy podjąć w pierwszej kolejności, aby spowodować ożywienie gospodarcze w gminie

Duży wpływ na jakość życia w gminie ma stan i jakość infrastruktury społecznej. Ankietowani uznali, że najważniejszy jest rozwój placówek oświatowych takich jak żłobek, przedszkole oraz rozwój kompetencji kluczowych w szkołach i dla osób starszych.

Jedno z pytań ankiety brzmiało: jakiego rodzaju zajęć w lokalnych szkołach jest brak lub ich liczba jest niewystarczająca. Według ankietowanych w szkołach powinno położyć się główny nacisk na naukę języków obcych i rozwój kół zainteresowań.

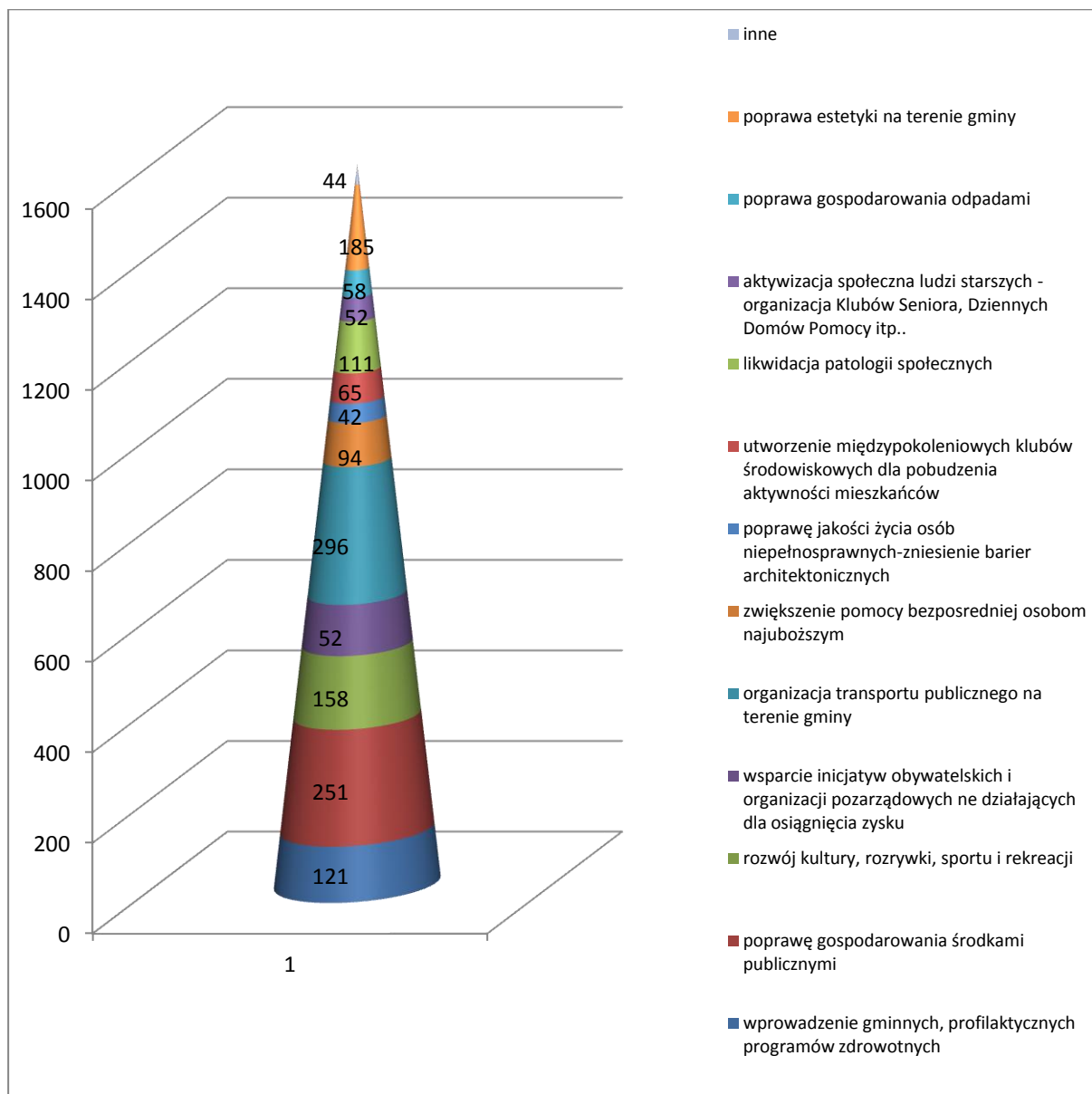
Potrzeby w zakresie zajęć w szkołach

Lp.	Rodzaj zajęć	Osoby
1.	Obsługa komputera	61
2.	Zajęcia wyrównawcze z przedmiotów ścisłych	99
3.	Zajęcia sportowe	98
4.	Języki obce	223
5.	Kółka zainteresowań	122
6.	Inne	49

Kolejne pytanie dotyczyło problemów społecznych mieszkańców, które w pierwszej kolejności powinien rozwiązać samorząd lokalny.

Wizualizacja odpowiedzi na pytanie: Na co w Pana/Pani opinii samorząd lokalny winien położyć największy nacisk w celu rozwiązania najważniejszych problemów społecznych, z którymi borykają się mieszkańcy gminy przedstawia rysunek nr 5.

Rysunek 5 Wizualizacja odpowiedzi na pytanie: Na co w Pana/Pani opinii samorząd lokalny winien położyć największy nacisk w celu rozwiązania najważniejszych problemów społecznych, z którymi borykają się mieszkańcy gminy

Według ankietowanych samorząd lokalny największy nacisk powinien położyć na organizację transportu publicznego, który skomunikowałby gminę z miastem wojewódzkim- Lublinem. Istotne jest także z punktu widzenia mieszkańców prawidłowe gospodarowanie środkami publicznymi.

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO

8. WIZJA I MISJA ROZWOJU GMINY JASTKÓW

Władze gminy Jastków przy formułowaniu strategicznych celów rozwoju, a następnie zadań realizacyjnych, kierowały się konstytucyjną zasadą zrównoważonego rozwoju, którą uznano za podstawową zasadę warunkującą rozwój gospodarczy i społeczny. Zasada zrównoważonego rozwoju

wpływa także na zagospodarowanie przestrzenne gminy. Opracowano katalog celów rozwoju gminy Jastków zgodnie z następującą metodologią:

Poziom I – **Misja rozwoju** Gminy Jastków określająca pożądany stan przyszłości gminy Jastków na koniec założonego horyzontu czasowego strategii tj. do roku 2020. Misja gminy pokazuje ogólny kierunek w którym powinna rozwijać się społeczność lokalna. Misja jest swego rodzaju celem nadrzędnym, któremu podporządkowane są priorytetowe obszary działania i wokół których budowana jest aktywność władz gminnych i społeczności lokalnej.

MISJA ROZWOJU GMINY JASTKÓW

Przedsiębiorcza gmina miejscem przyjaznym do życia

Poziom II – **Wizja rozwoju** Gminy Jastków , wyrażająca syntetyczną deklarację intencji władz gminy, jaka stoi u podstaw formułowania STRATEGII ROZWOJU. Określa on zasadnicze kierunki jej dalszego rozwoju, czyli wskazuje „do czego będziemy zmierzać w przyszłości” lub „co będzie podstawą naszego długookresowego działania”. Umożliwia on skoncentrowanie wysiłków planistycznych i realizacyjnych na określonej wiązce celów i zadań realizacyjnych. Tak więc, generalny cel kierunkowy to zestaw względnie trwałych dążeń władz gminy, na które powinny być przede wszystkim zorientowane działania realizacyjne.

WIZJA ROZWOJU GMINY JASTKÓW

Stworzenie warunków do godnego życia z wykorzystaniem potencjału intelektualnego i gospodarczego gminy

Realizacja tak sformułowanej wizji rozwoju będzie wymagała podjęcia szeregu działań, ukierunkowanych na osiągnięcie określonych celów (strategicznych i operacyjnych). Stopień realizacji wizji będzie mierzony przez osiągnięte wskaźniki na poziomie zaplanowanych celów strategicznych i operacyjnych. Istotne będzie zgodnie z zasadą wielopoziomowego zarządzania, aktywne współdziałanie władz i administracji z partnerami na poziomie lokalnym i ponadlokalnym w zakresie realizacji wspólnych przedsięwzięć – zarówno tych o charakterze inwestycyjnym jak i nieinwestycyjnym.

9. STRATEGICZNE I OPERACYJNE CELE ROZWOJU

W niniejszej strategii obowiązuje hierarchiczny układ celów, składający się z czterech poziomów:

- misja obszaru- pokazująca pożądany stan rozwoju w przyszłości- w zakładanym przedziale czasowym
- wizji obszaru - stanowiącej cel nadrzędny działań strategicznych do osiągnięcia do 2020 roku,
- celów strategicznych, czyli priorytetów, pozwalających na strategiczne ukierunkowanie działań obszaru,

- celów operacyjnych, uszczegóławiających cele strategiczne i będących podstawą do zaplanowania działań realizacyjnych do 2020 roku.

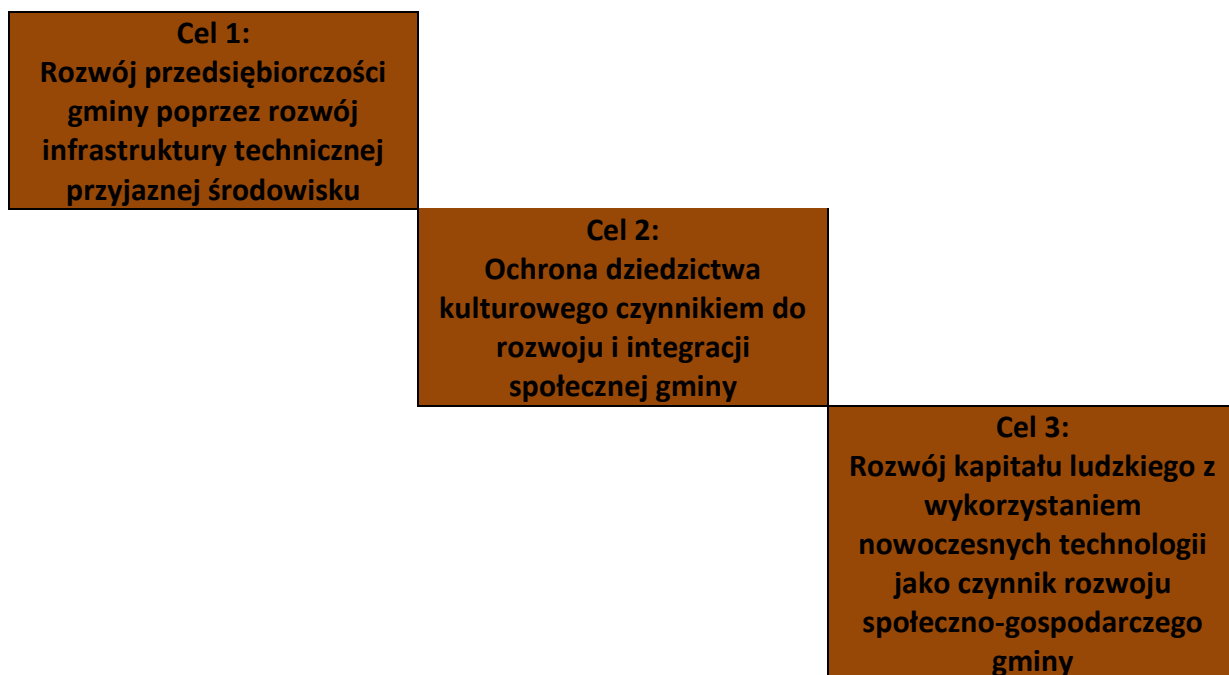
Struktura strategii jest spójna i została zbudowana w oparciu o elementy składowe wzajemnie sobie podległe w hierarchii ważności tj. obszary priorytetowe, cele i wynikające z nich działania.

Przyjęte cele strategiczne są priorytetowymi obszarami interwencji, w ramach których będą podejmowane działania, służące rozwojowi obszaru gminy w długofalowej perspektywie. Cele wynikają bezpośrednio z przyjętej wizji rozwoju i są odpowiedzią na główne wyzwania rozwojowe, przed którymi stoją samorządy i ich społeczność w perspektywie do 2020 roku.

Wyzwania te związane są z koniecznością dalszego podnoszenia atrakcyjności gospodarczej obszaru gminy m.in. poprzez większe wykorzystanie lokalnych zasobów i potencjałów, co w dłuższej perspektywie powinno doprowadzić do napływu nowych inwestycji oraz wzrostu ilości miejsc pracy ale także lepszego uzupełniania wzajemnych kompetencji i zasobów w ramach Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego (LOF). Jednym z kluczowych elementów infrastruktury mający wpływ na rozwój gminy jest zintegrowany układ komunikacyjny wewnątrz LOF oraz rozwój sieci kanalizacyjnych. Działania w rozwój infrastruktury technicznej będą wpływać na podniesienie jakości życia mieszkańców gminy. Ważnym elementem jest kształtowanie przestrzeni publicznej, rewitalizacja obszarów zdegradowanych co także przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców i podniesienie standardu obiektów użyteczności publicznej.

Poniżej zaprezentowano działania priorytetowe na terenie gminy.

Strategiczne cele rozwoju:

Stopień osiągnięcia przyjętych priorytetów będzie monitorowany przez badanie realizacji celów operacyjnych, których strukturę w ramach poszczególnych obszarów priorytetowych przedstawiono poniżej.

Cele strategiczne		
Cel strategiczny 1 Rozwój przedsiębiorczości gminy poprzez rozwój infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku	Cel strategiczny 2 Ochrona dziedzictwa kulturowego czynnikiem do rozwoju i integracji społecznej gminy	Cel strategiczny 3 Rozwój kapitału ludzkiego z wykorzystaniem nowoczesnych technologii jako czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego gminy
Cele operacyjne		
Cel operacyjny 1.1 Rozbudowa sieci kanalizacji w miejscowościach gminnych	Cel operacyjny 2.1 Racjonalne kształtowanie przestrzeni gminy, poprzez opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	Cel operacyjny 3.1 Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy
Cel operacyjny 1.2 Rewitalizacja budynku „Agronomówki” wraz z garażami i sąsiednim budynkiem w miejscowości Jastków	Cel operacyjny 2.2 Rewaloryzacja obiektu pałacowo-parkowego w Jastkowie	Cel operacyjny 3.2 E-gmina – z informatyzowanie procesów administracyjnych i poprawa świadczenia usług publicznych
Cel operacyjny 1.3 Budowa 3 węzłów przesiadkowych wraz z niezbędną infrastrukturą oraz chodnika w miejscowości Dąbrowica- Płuszwice Kolonia	Cel operacyjny 2.3 Budowa bazy turystyczno-rekreacyjnej wykorzystującej walory historyczno-przyrodnicze gminy	Cel operacyjny 3.3 Aktywizacja zawodowa mieszkańców gminy
Cel operacyjny 1.4 Budowa Centrum Rozwoju Rodziny		Cel operacyjny 3.4 Wyrównywanie kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży poprzez budowę „Centrum Wiedzy”
Cel operacyjny 1.5 Budowa i modernizacja ujęć wody na terenie gminy		Cel operacyjny 3.5 Działania na rzecz tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej
Cel operacyjny 1.6 Podnoszenie efektywności energetycznej sektora publicznego i mieszkaniowego		Cel operacyjny 3.6 Poprawa stanu infrastruktury usług społecznych bezpośrednio wykorzystywanej przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i powiązane z procesem aktywizacji społeczno – zawodowej

Cel operacyjny 1.7 Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w zabudowie rozproszonej		Cel operacyjny 3.7 Kompleksowa promocja gospodarcza obszaru oraz tworzenie przyjaznych warunków do inwestowania, organizacja misji gospodarczych
Cel operacyjny 1.8 Klub Aktywności Mieszkańców w Marysinie		
Cel operacyjny 1.9 Przebudowa i budowa dróg gminnych		
Cel operacyjny 1.10 Inkubator przedsiębiorczości produktu lokalnego w Miłocinie		
Cel operacyjny 1.11 Uzbrojenie terenu w infrastrukturę techniczną w miejscowości Panieńszczyzna		
Cel operacyjny 1.12 Stworzenie strefy rozwoju przedsiębiorczości w Gminie Jastków		
Cel operacyjny 1.13 Budowa zbiornika wodnego retencyjno-rekreacyjnego w Panieńszczyźnie oraz oczyszczenie stawów w Ługowie		
Cel operacyjny 1.14 Urządzenie targowiska w miejscowości Dąbrowica		
Cel operacyjny 1.15 Adaptacja budynku na potrzeby świetlicy w miejscowości Smugi oraz utworzenie placu zabaw i siłowni na powietrzu.		

10. WDRAŻANIE STRATEGII

Plan działań zawiera zestawienie celów operacyjnych, jakie będą podejmowane w ramach strategii. Plan określa również rolę samorządu gminnego oraz innych partnerów (przedsiębiorców, stowarzyszeń) w realizacji zaplanowanych zadań, jak i możliwe źródła ich finansowania ze środków zewnętrznych (krajowych i regionalnych) oraz środków własnych gminy. Zaprezentowany katalog celów operacyjnych nie ma charakteru zamkniętego i będzie mógł być uzupełniany o nowe elementy w zależności od potrzeb związanych z rozwojem społeczno – gospodarczym gminy Jastków.

Cel strategiczny 1**Rozwój przedsiębiorczości gminy poprzez rozwój infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku**

Nr celu	Cele operacyjne	Rola i zadania JST w realizacji działań	Możliwości finansowania działań ze źródeł zewnętrznych
1.1	Rozbudowa sieci kanalizacji w miejscowościach gminnych	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi	(1) RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 6: Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów (2) PO Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020: Oś Priorytetowa II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu (3) PROW 2014 – 2020: M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)
1.2	Rewitalizacja budynku „Agronomówki” wraz z garażami i sąsiednim budynkiem w miejscowości Jastków	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi i gminami partnerskimi z LOF	(1) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa: 13.8 Rewitalizacja LOF w ramach ZIT
1.3	Budowa 3 węzłów przesiadkowych wraz z niezbędną infrastrukturą oraz chodnika w miejscowości Dąbrowica-Płuszwice Kolonia	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi i gminami partnerskimi z LOF	(1) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa: 5.6 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna dla ZIT LOF
1.4	Budowa Centrum Rozwoju Rodziny	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi	(1) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa: 13 Infrastruktura społeczna (2) RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 12: Edukacja,

			umiejętności i kompetencje
1.5	Budowa i modernizacja ujęć wody na terenie gminy	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi	(1) RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa: 6 Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów (2) PO Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020: Oś Priorytetowa II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu (3) PROW 2014 – 2020:M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)
1.6	Podnoszenie efektywności energetycznej sektora publicznego i mieszkaniowego	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi, współpraca z mieszkańcami gminy	(1) RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 5: Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna (2) PO Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020: Oś Priorytetowa I: Zmniejszenie emisyjności gospodarki
1.7	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w zabudowie rozproszonej	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi i mieszkańcami	(1) RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 6: Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów (2) PROW 2014 – 2020: M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)
1.8	Klub Aktywności Mieszkańców w Marysinie	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi i mieszkańcami	(1) PROW 2014 – 2020: M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20) (2) środki własne gminy
1.9	Przebudowa i budowa dróg gminnych	Realizacja zadań	(1) RPO WL 2014 –

		własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi	2020 (2) Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych (3) PROW 2014 – 2020: M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20) (4) RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 8. Mobilność regionalna i ekologiczny transport (5) NFOŚiGW
1.10	Inkubator przedsiębiorczości produktu lokalnego w Miłocinie	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi	(1) PROW 2014 – 2020: M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20), M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność) (art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)
1.11	Uzbrojenie terenu w infrastrukturę techniczną w miejscowości Panieńszczyzna	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi	(1) RPO WL 2014 – 2020: Oś 3. Konkurencyjność przedsiębiorstw
1.12	Stworzenie strefy rozwoju przedsiębiorczości w Gminie Jastków	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi, współpraca z przedsiębiorcami	(1) RPO WL 2014 – 2020: Oś 3. Konkurencyjność przedsiębiorstw (2) PO Polska Wschodnia 2014-2020: Oś Priorytetowa I. Przedsiębiorcza Polska Wschodnia
1.13	Budowa zbiornika wodnego retencyjno-rekreacyjnego w Panieńszczyźnie oraz oczyszczenie stawów w Ługowie	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi	(1) RPO WL 2014 - 2020
1.14	Urządzenie targowiska w miejscowości Dąbrowica	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami	(1) PROW 2014 – 2020: M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich

		organizacyjnymi	(art. 20)
1.15	Adaptacja budynku na potrzeby świetlicy w miejscowości Smugi oraz utworzenie placu zabaw i siłowni na powietrzu.	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi	(1) PROW 2014 – 2020: M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)

Cel strategiczny 2

Ochrona dziedzictwa kulturowego czynnikiem do rozwoju i integracji społecznej gminy

Nr celu	Cele operacyjne	Rola i zadania JST w realizacji działań	Możliwości finansowania działań ze źródeł zewnętrznych
2.1	Racjonalne kształtowanie przestrzeni gminy, poprzez opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi	(1) PROW 2014 – 2020: M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20) (2) Środki własne gminy
2.2	Rewaloryzacja obiektu pałacowo-parkowego w Jastkowie	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi i gminami partnerskimi z LOF	(1) RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 7: Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego (2) PROW 2014 – 2020: M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)
2.3	Budowa bazy turystyczno-rekreacyjnej wykorzystującej walory historyczno- przyrodnicze gminy		(1) RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 7: Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego (2) PROW 2014 – 2020: M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20) (3) PROW 2014-2020: M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój

		lokalny kierowany przez społeczność) (art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)
--	--	--

Cel strategiczny 3

Rozwój kapitału ludzkiego z wykorzystaniem nowoczesnych technologii jako czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego gminy

Nr celu	Cele operacyjne	Rola i zadania JST w realizacji działań	Możliwości finansowania działań ze źródeł zewnętrznych
3.1	Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi	(1) RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 7: Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego
3.2	E-gmina – z informatyzowanie procesów administracyjnych i poprawa świadczenia usług publicznych	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi i gminami partnerskimi z LOF	(1) RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 2: Cyfrowe lubelskie
3.3	Aktywizacja zawodowa mieszkańców gminy	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi oraz innymi podmiotami świadczącymi usługi z zakresu kształcenia ogólnego	(1) RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 12: Edukacja, umiejętności i kompetencje
3.4	Wyrównywanie kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży poprzez budowę „Centrum Wiedzy”	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi	(1) RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 12: Edukacja, umiejętności i kompetencje
3.5	Działania na rzecz tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi oraz innymi podmiotami świadczącymi usługi z zakresu kształcenia	(1) RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 11: Włączenie społeczne (2) RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 9: Rynek pracy

		ogólnego	
3.6	Poprawa stanu infrastruktury usług społecznych bezpośrednio wykorzystywanej przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i powiązane z procesem aktywizacji społeczno – zawodowej	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi oraz innymi podmiotami świadczącymi usługi z zakresu kształcenia ogólnego	(1) RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 11: Włączenie społeczne (2) RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 9: Rynek pracy
3.7	Kompleksowa promocja gospodarcza obszaru oraz tworzenie przyjaznych warunków do inwestowania, organizacja misji gospodarczych	Realizacja zadań własnych poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi oraz współpracę z przedsiębiorcami	(1) RPO WL 2014 – 2020 Oś 3. Konkurencyjność przedsiębiorstw (2) PO Polska Wschodnia 2014-2020: Oś Priorytetowa I. Przedsiębiorcza Polska Wschodnia

11. KARTY DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH

CEL STRATEGICZNY 1	Rozwój przedsiębiorczości gminy poprzez rozwój infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku
Cel operacyjny 1.1	Rozbudowa sieci kanalizacji w miejscowościach gminnych
Opis Celu	<p>Tereny wiejskie są słabiej wyposażone w infrastrukturę techniczną co wynika z rozproszonej sieci osadniczej i często niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców. Brak dobrze rozwiniętej infrastruktury technicznej wpływa także na rozwój przedsiębiorczości. Działania w ramach tego celu będą miały wpływ na podniesienie jakości życia mieszkańców i rozwój działalności gospodarczej. W ramach tego celu planowana jest budowa sieci kanalizacyjnych w etapach.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Dąbrowica, Płuszwowice, Płuszwowice Kolonia 2. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Barak, Dębówka, Dąbrowica 3. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Snopków 4. Modernizacja instalacji napowietrzania ścieków w oczyszczalni w Snopkowie 5. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Ożarów, Ługów, Wysokie, Sługocin, Moszenki, Moszna, Miłocin, Sieprawki, Sieprawice, Tomaszowice i Tomaszowice Kolonia 6. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
Efekty	Realizacja celu będzie prowadziła do poprawy warunków życia mieszkańców miejscowości objętych kanalizacją, wpłynie na rozwój przedsiębiorczości i rozwój firm już istniejących na tym obszarze co w konsekwencji wpłynie na stworzenie nowych miejsc pracy. Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej wpłynie na podniesienie jakości środowiska przyrodniczego.
Źródła finansowania	1. RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 6: Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów

	<p>2. PO Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020: Oś Priorytetowa II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu</p> <p>3. PROW 2014 – 2020: M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)</p>
--	--

CEL STRATEGICZNY 1	Rozwój przedsiębiorczości gminy poprzez rozwój infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku
Cel operacyjny 1.2	Rewitalizacja budynku „Agronomówki” wraz z garażami i sąsiednim budynkiem w miejscowości Jastków
Opis Celu	<p>Rewitalizacja to kompleksowa odpowiedź na degradację społeczną, gospodarczą, przestrzenną, techniczną i środowiskową na obszarze gminy. Przyczyni się ona do zminimalizowania problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawy złego stanu technicznego zainwestowania terenów, - walki z wysokim poziomem bezrobocia, - walki z narastającymi problemami społecznymi (starzejące się społeczeństwo, bezradność społeczna, itp.), - niwelowania występowania zjawisk zagrażających środowisku przyrodniczemu, - niwelowania występowania zdegradowanych obszarów przydatnych do ożywienia gospodarczego lub rekultywacji przyrodniczej, - przywracania znaczenia głównej ulicy jako ważnego centrum funkcjonalnego i miejsca spotkań mieszkańców - rewitalizacji terenów zieleni i rekreacji. <p>W ramach działania utworzony będzie :</p> <ul style="list-style-type: none"> • -Zakładu Usług Komunalnych. Wyodrębnienie Zakładu jako samodzielnej jednostki skupi wszystkie działania związane z obsługą komunalnych potrzeb mieszkańców. • -w budynkach przemysłowych w sąsiedztwie Agronomówki utworzone będą miejsce dla mieszkańców, gdzie mogliby spędzać czas ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych, wykluczonych społecznie i dzieci. Planuje się utworzenie: świetlicy środowiskowej, pomieszczeń dla Koła Gospodyń Wiejskich, świetlicy dla osób starszych (65+), siedziby komisji alkoholowej i zespołu interdyscyplinarnego, lokali socjalnych. • teren zielony zagospodarowany będzie na plac zabaw dla dzieci (dla dzieci ze świetlicy środowiskowej i mieszkańców pobliskiego osiedla).
Efekty	W rewitalizowanym budynku utworzony będzie Zakład Usług Komunalnych. Wyodrębnienie Zakładu jako samodzielnej jednostki skupi wszystkie działania związane z obsługą komunalnych potrzeb mieszkańców. W związku z utworzeniem Zakładu nastąpi konieczność stworzenia 20 nowych etatów dla pracowników. Wokół głównego budynku Agronomówki jest szereg budynków gospodarczych (stare garaże) oraz budynki przemysłowe w chwili obecnej zdewastowane i

	niewykorzystywane. Gmina w budynkach przemysłowych w sąsiedztwie Agronomówki chce utworzyć miejsce dla mieszkańców, gdzie mogliby spędzać czas ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych, wykluczonych społecznie i dzieci. Obszar pomiędzy budynkami zostanie wykorzystany na plac zabaw dla dzieci (dla dzieci ze świetlicy środowiskowej i mieszkańców pobliskiego osiedla). Rewitalizacja tego obiektu stworzy nowe centrum kulturalno-gospodarczo- społeczne i zaoferuje mieszkańcom sposób na spędzenie czasu wolnego.
Źródła finansowania	1. RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa: 13.8 Rewitalizacja LOF w ramach ZIT

CEL STRATEGICZNY 1	Rozwój przedsiębiorczości gminy poprzez rozwój infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku
Cel operacyjny 1.3	Budowa 3 węzłów przesiadkowych wraz z niezbędną infrastrukturą oraz chodnika w miejscowości Dąbrowica- Płuszwice Kolonia
Opis Celu	<p>Realizacja tego działania wpisuje się w następujące cele</p> <ul style="list-style-type: none"> - osiągnięcie niskoemisyjnej i zrównoważonej mobilności prowadzące do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wynikające z planów gospodarki niskoemisyjnych - promowanie strategii niskoemisyjnych poprzez wspieranie zrównoważonej multmodalnej mobilności miejskiej oraz budowę inteligentnych systemów transportowych. <p>Nadrzędnym celem podjętych działań ma być poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla jakości życia ludzi czyli zmniejszenie tzw. „niskiej emisji” na obszarach, gdzie występują ponadnormatywne poziomy stężenia PM10. Inwestycje mają przyczynić się do zmniejszenia zużycia nieodnawialnej energii pierwotnej, zmniejszenia emisji CO₂ i zmniejszenia emisji pyłu do atmosfery. Cel ten będzie osiągnięty poprzez wspieranie działań, dążących do stworzenia efektywnych systemów zrównoważonej mobilności miejskiej. Gmina Jastków docelowo chce stworzyć wewnątrz gminną sieć transportu opartą jako spoiwo do drogi wojewódzkiej i dawnej drogi krajowej. Determinuje to w sposób naturalny stworzenie węzłów przesiadkowych i budowę chodników przy drodze nr 830. Powyższe działania wpłyną istotnie na bezpieczeństwo pieszych oraz kierowców, upłynnią jazdę i zwiększą komfort podróżowania. Jednocześnie budowa węzłów przesiadkowych stworzy warunki do funkcjonowania komunikacji publicznej na terenie gminy. W ramach tego celu będą realizowane następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa 3 węzłów przesiadkowych w miejscowościach Jastków, Smugi i Tomaszowice Kolonia w ramach systemu P&R i B&R wyposażonego w niezbędną infrastrukturę techniczną tj. stanowisko postojowe, wiaty/zadaszenia dla pasażerów, parking dla samochodów osobowych, skuterów i rowerów, zatokę krótkoterminową dla samochodów osobowych, a także ciągi pieszo-rowerowe i zatoki autobusowe. Każdy węzeł wyposażony będzie także w toalety, monitoring, oświetlenie • budowa ciągów pieszo - jezdnych o długości 5 km i szerokości

	min. 1,5 m przy drodze wojewódzkiej nr 830 w miejscowości; Dąbrowica, Płuszwice Kolonia wraz z 12 zatokami postojowymi
Efekty	Realizacja powyższych działań pozwoli na stworzenie wewnętrznej gminnej sieć transportu publicznego. Wpłynie to istotnie na bezpieczeństwo pieszych oraz kierowców, upłyni jazdę i zwiększy komfort podróżowania. Stworzenie sieci komunikacji publicznej zwiększy dostępność do ośrodka metropolitalnego jakim jest Lublin – pozwoli w sposób bezproblemowy dotrzeć mieszkańcom gminy do pracy i szkół . Zwiększy to komfort życia mieszkańców, usprawni komunikację. Działania te będą miały bezpośredni wpływ na jakość powietrza- ograniczenie emisji gazów szkodliwych np. CO ₂ i pyłów.
Źródła finansowania	1. RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa: 5.6 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna dla ZIT LOF

CEL STRATEGICZNY 1	Rozwój przedsiębiorczości gminy poprzez rozwój infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku
Cel operacyjny 1.4	Budowa Centrum Rozwoju Rodziny
Opis Celu	<p>Celem tego działania jest zwiększenie udziału dzieci w wieku przedszkolnym w wysokiej jakości edukacji przedszkolnej. W ramach działania zakłada się stworzenie miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-4 lat, tj. dla dzieci które od 1 września 2017 r. zostaną objęte prawem do korzystania z wychowania przedszkolnego w przedszkolu. Utworzony będzie także żłobek dla dzieci do lat 3. W chwili obecnej w gminie brak przedszkoli publicznych i żłobków. Dzieci z terenu gminy uczęszczają do przedszkoli i żłobków w innych gminach lub chodzą do przedszkoli prywatnych. W ramach tego celu planuje się wybudowanie Centrum Rozwoju Rodziny gdzie będzie zlokalizowane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedszkole (4 oddziały) • żłobek (2 oddziały) • biblioteka z czytelnią i pracownią komputerową dostępną dla dzieci
Efekty	Efektem realizacji tego działania będzie upowszechnienie dostępu do usług społecznych poprzez wsparcie infrastruktury niezbędnej do jej sprawnego świadczenia oraz zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców regionu, m.in. poprzez wzrost dostępności usług opieki nad dzieckiem. Pośrednio działanie to przyczyni się do poprawy aktywności zawodowej osób wychowujących dzieci, poprzez stworzenie możliwości do godzenia życia osobistego z zawodowym.
Źródła finansowania	1. RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa: 13 Infrastruktura społeczna 2. RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 12: Edukacja, umiejętności i kompetencje

CEL STRATEGICZNY 1	Rozwój przedsiębiorczości gminy poprzez rozwój infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku
Cel operacyjny 1.5	Budowa i modernizacja ujęć wody na terenie gminy
Opis Celu	<p>Celem działania jest budowa i modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę, w tym również wyposażenia w systemy zmniejszające straty w dostawach i zmniejszające ryzyko wystąpienia awarii. Działania z tego zakresu są elementem kompleksowych projektów regulujących gospodarkę ściekową lub na terenie gdzie jest zapewniona sieć kanalizacyjna. Istotnym elementem infrastruktury wodno-kanalizacyjnej jest wyposażenie w odpowiedni sprzęt służb, które zajmują się monitoringiem oczyszczonych ścieków i wody przeznaczonej do celów konsumpcyjnych. W ramach tego działania będą realizowane następujące etapy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • modernizacja stacji uzdatniania wody w Sieprawkach • modernizacja stacji uzdatniania wody w Jastkowie • budowa nowej stacji uzdatniania wody w Ożarowie • budowa nowego ujęcia i stacji uzdatniania wody na obszarze blisko Lublina (ze względu na braki wody w okresach suszy i dużych poborów) • wymiana/ przystosowanie wodomierzy i zakup oprzyrządowania do odczytu zdalnego
Efekty	Realizacji tych działań pozwoli na dostarczanie mieszkańcom lepszej jakości wody i wyeliminuje okresowe braki w dostawie wody do gospodarstw domowych.
Źródła finansowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. RPO WL 2014-2020: Oś Priorytetowa: 6 Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów 2. PO Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020: Oś Priorytetowa II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu 3. PROW 2014 – 2020:M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)

CEL STRATEGICZNY 1	Rozwój przedsiębiorczości gminy poprzez rozwój infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku
Cel operacyjny 1.6	Podnoszenie efektywności energetycznej sektora publicznego i mieszkaniowego
Opis Celu	<p>Celem Działania jest poprawa efektywności wykorzystania energii w sektorze budownictwa, w budynkach użyteczności publicznej i wielorodzinnych budynkach mieszkalnych poprzez realizację wielokierunkowych i kompleksowych zadań w różnych dziedzinach, tj. ogrzewaniu, wentylacji, chłodzeniu, przygotowaniu ciepłej wody i oświetleniu pomieszczeń; jak również szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych i niekonwencjonalnych. W ramach celu będą realizowane następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja, wymiana dachu, elewacje w zespole pałacowo- parkowym w Jastkowie • Wspieranie wspólnot mieszkaniowych w podnoszeniu efektywności energetycznej
Efekty	Następstwem zrealizowanych działań będzie spadek emisji gazów

	cieplarnianych, oszczędności w użyciu energii elektrycznej, zwiększenie liczby odnawialnych źródeł energii
Źródła finansowania	1. RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 5: Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna 2. PO Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020: Oś Priorytetowa I: Zmniejszenie emisyjności gospodarki

CEL STRATEGICZNY 1	Rozwój przedsiębiorczości gminy poprzez rozwój infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku
Cel operacyjny 1.7	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w zabudowie rozproszonej
Opis Celu	Tereny wiejskie są słabiej wyposażone w infrastrukturę techniczną co wynika z rozproszonej sieci osadniczej i często niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców. W gminie Jastków rozproszoną zabudowę mają miejscowości: Ługów, Ożarów, Wysokie. W miejscowościach tych mieszkańcy mogą budować przydomowe oczyszczalnie ścieków.
Efekty	Realizacja celu będzie prowadziła do poprawy warunków życia mieszkańców miejscowości. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków wpłynie na podniesienie jakości środowiska przyrodniczego.
Źródła finansowania	1. RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 6: Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów 2. PROW 2014 – 2020: M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)
CEL STRATEGICZNY 1	Rozwój przedsiębiorczości gminy poprzez rozwój infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku
Cel operacyjny 1.8	Klub Aktywności Mieszkańców w Marysinie
Opis Celu	Mieszkańcy obszarów wiejskich, w porównaniu do mieszkańców miast, mają słaby dostęp do podstawowych usług kulturalnych. Infrastruktura kulturalna na obszarach wiejskich jest niedoinwestowana. Realizacja inwestycji w obiekty pełniące funkcje kulturalne zapewni odpowiednie warunki do organizowania i animowania uczestnictwa społeczności wiejskiej w wydarzeniach artystycznych, kulturalnych czy integracyjnych. Planowana jest budowa niewielkiego budynku z zapleczem sanitarnym przyjaznym dla środowiska.
Efekty	Realizacja działania przyczyni się do utworzenia miejsca spotkań dla lokalnej społeczności.
Źródła finansowania	1. PROW 2014 – 2020: M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20) 2. środki własne gminy

CEL STRATEGICZNY 1	Rozwój przedsiębiorczości gminy poprzez rozwój infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku
Cel operacyjny 1.9	Przebudowa i budowa dróg gminnych
Opis Celu	Barierą rozwoju społeczno – ekonomicznego miejscowości wiejskich w gminie jest brak dobrej jakości dróg oraz chodników. W warunkach utrudnień komunikacyjnych zahamowany jest rozwój lokalnej przedsiębiorczości, ograniczone są możliwości podejmowania przez mieszkańców zatrudnienia poza miejscem zamieszkania oraz korzystania z usług publicznych (edukacja, zdrowie, kultura). W ramach powyższego

	<p>celu będą realizowane następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej 809 w miejscowościach Snopków i Smugi • Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy • Poprawa bezpieczeństwa ruchu (chodnik) przy drodze krajowej nr 12 w miejscowości Józefów –Pociecha, Piotrawin i Panieńszczyzna • Przebudowa sieci dróg gminnych nr 105977L, 196006L, 105982L, 112502L: Tomaszowice Kolonia- Tomaszowice-Sieprawice- Płouszowice- Panieńszczyzna (łączna długość dróg 5,729 km) • Przebudowa drogi gminnej 105998L – ul. Szarugi oraz drogi gminnej 106020L – ul. Karminowa w Marysinie o łącznej długości 2,312 km • Przebudowa drogi gminnej 105982L Dąbrowica- Płouszowice (na odcinku od drogi powiatowej do obwodnicy) • Przebudowa drogi gminnej 106020L Jastków- Panieńszczyzna- Marysin- Natalin o łącznej długości 4,132 km • Przebudowa ciągu dróg: wewnętrznej oznaczonej nr ewidencyjnym 537 i 532/2 w Panieńszczyźnie, nr ewid. 41 w Baraku, nr ewid. 273 w Natalinie- ul. Czarowna (dł. 798 m) oraz nr ewid. 266 w Natalinie i nr ewid. 282 w Dębówce (dł. 1845 m)- ul. Podleśna o łącznej długości 2,643 km (połączenie drogi krajowej nr 12 i drogi wojewódzkiej 809) • Przebudowa drogi gminnej nr ewidencyjny 429 w Moszenkach oraz drogi gminnej nr ewidencyjny 469 w miejscowości Moszna Kolonia (dł. Odcinka 2,129 km), nr drogi 105968L w Mosznie
Efekty	Przebudowa i modernizacja dróg przyczyni się do podniesienia standardu życia mieszkańców gminy, pozwoli także na lokowanie większej liczby przedsiębiorstw na terenie gminy. Przebudowane i budowane drogi będą spełniać standardy zgodne z wytycznymi.
Źródła finansowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. RPO WL 2014 – 2020 2. Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych 3. PROW 2014 – 2020: M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)

CEL STRATEGICZNY 1	Rozwój przedsiębiorczości gminy poprzez rozwój infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku
Cel operacyjny 1.10	Inkubator przedsiębiorczości produktu lokalnego w Miłocinie
Opis Celu	Budowa i modernizacja infrastruktury produkcyjnej i handlowej ma na celu stworzenie miejsc gdzie rolnicy będą mogli sprzedawać produkty wytworzone w gospodarstwie. Inwestycje w inkubator przedsiębiorczości prowadzą do skrócenia łańcucha żywnościowego i zwiększenia udziału rolników w wartości dodanej.
Efekty	W efekcie realizacji tego działania zostaną stworzone nowe miejsca pracy na terenach wiejskich. Jednocześnie realizacja inwestycji pozwoli wykorzystać lokalne płody rolne.
Źródła finansowania	1. PROW 2014 – 2020: M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na

	obszarach wiejskich (art. 20), M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność) (art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)
--	--

CEL STRATEGICZNY 1	Rozwój przedsiębiorczości gminy poprzez rozwój infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku
Cel operacyjny 1.11	Uzbrojenie terenu w infrastrukturę techniczną w miejscowości Panieńszczyzna
Opis Celu	Teren w miejscowości Panieńszczyzna zajmowany w przeszłości przez IUNG. Na ww. obszarze zostały wydzielone działki budowlane pod budownictwo jednorodzinne i usługi. W ramach działania Gmina chce uzbroić teren w media takie jak: kanalizacja, wodociąg, sieć energetyczna.
Efekty	W wyniku realizacji tego działania zostaną uzbrojone tereny pod budownictwo mieszkaniowe i usługi. Obszar jest dobrze skomunikowany z terenem gminy i z Lublinem.
Źródła finansowania	1. RPO WL 2014 – 2020: Oś 3. Konkurencyjność przedsiębiorstw

CEL STRATEGICZNY 1	Rozwój przedsiębiorczości gminy poprzez rozwój infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku
Cel operacyjny 1.12	Stworzenie strefy rozwoju przedsiębiorczości w Gminie Jastków
Opis Celu	Celem Działania jest zwiększenie potencjału inwestycyjnego gminy Jastków. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez wsparcie przedsięwzięć w zakresie organizacji terenów inwestycyjnych oraz ich kompleksowego zagospodarowania.
Efekty	Dzięki temu działaniu zwiększy się wyposażenie gminy w infrastrukturę sprzyjającą rozwijaniu działalności gospodarczej oraz lokowaniu inwestycji. Kompleksowo wyposażone tereny inwestycyjne stworzą dogodne warunki do rozwoju przedsiębiorczości, z głównym naciskiem na małe i średnie firmy, czyniąc go atrakcyjnym dla potencjalnych inwestorów.
Źródła finansowania	1. RPO WL 2014 – 2020: Oś 3. Konkurencyjność przedsiębiorstw 2. PO Polska Wschodnia 2014-2020: Oś Priorytetowa I. Przedsiębiorcza Polska Wschodnia

CEL STRATEGICZNY 1	Rozwój przedsiębiorczości gminy poprzez rozwój infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku
Cel operacyjny 1.13	Budowa zbiornika wodnego retencyjno-rekreacyjnego w Panieńszczyźnie oraz oczyszczenie stawów w Ługowie
Opis Celu	Planowany zbiornik retencyjno- rekreacyjny w czasie ulewnego deszczu ma chronić okoliczne obszary przed podtopieniami a jednocześnie gromadzić wodę w okresie suszy. Ze względu na bliskość Lublina będzie stanowił atrakcję turystyczną pełniąc funkcję rekreacyjną. W ramach działania zostaną zrobione następujące prace:

	<ul style="list-style-type: none"> • budowa zbiornika wodnego retencyjno-rekreacyjnego w Panieńszczyźnie • oczyszczenie i zagospodarowanie stawów w Ługowie
Efekty	Efektem budowy zbiornika retencyjno-rekreacyjnego będzie podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy Jastków. Stanowić będzie rezerwuuar wody w okresie suszy oraz zabezpieczenie przeciwpowodziowe.
Źródła finansowania	1. RPO WL 2014 – 2020

CEL STRATEGICZNY 1	Rozwój przedsiębiorczości gminy poprzez rozwój infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku
Cel operacyjny 1.14	Urządzenie targowiska w miejscowości Dąbrowica
Opis Celu	Budowa i modernizacja targowiska ma na celu stworzenie miejsc gdzie rolnicy będą mogli sprzedawać produkty wytworzone w gospodarstwie.
Efekty	Utworzenie targowiska prowadzi do skrócenia łańcucha żywnościowego i zwiększenia udziału rolników w wartości dodanej. Targowisko ułatwi dystrybucję produktów rolnych pozwoli także na lepszą i szybszą integrację mieszkańców wsi z ludnością z terenów podmiejskich miasta Lublina. Stworzy możliwość zakupu produktów ekologicznych przez mieszkańców miast bezpośrednio od rolnika.
Źródła finansowania	1. PROW 2014 – 2020: M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)

CEL STRATEGICZNY 1	Rozwój przedsiębiorczości gminy poprzez rozwój infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku
Cel operacyjny 1.15	Adaptacja budynku na potrzeby świetlicy w miejscowości Smugi oraz utworzenie placu zabaw i siłowni na powietrzu.
Opis Celu	Mieszkańcy obszarów wiejskich, w porównaniu do mieszkańców miast, mają słabszy dostęp do podstawowych usług kulturalnych. Infrastruktura kulturalna na obszarach wiejskich jest słabo rozwinięta i niedoinwestowania.
Efekty	Adaptacja istniejącego budynku i jego modernizacja na świetlice wiejską zapewni odpowiednie warunki do organizowania i animowania uczestnictwa społeczności wiejskiej w wydarzeniach artystycznych, kulturalnych czy integracyjnych. Utworzenie placu zabaw i siłowni na powietrzu przyczyni się do integracji mieszkańców, stworzy miejsce do spędzania wolnego czasu oraz przyczyni się do rozwoju aktywności fizycznej mieszkańców. Świetlica wraz z placem zabaw i siłownią wpisze się trwale w przestrzeń publiczną i podniesie atrakcyjność turystyczną miejscowości.
Źródła finansowania	1. PROW 2014 – 2020: M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)

CEL STRATEGICZNY 2	Ochrona dziedzictwa kulturowego czynnikiem do rozwoju i integracji społecznej gminy
Cel operacyjny 2.1	Racjonalne kształtowanie przestrzeni gminy, poprzez opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Opis Celu	Celem opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz planu zagospodarowania przestrzennego jest wskazanie i przeznaczenie terenu pod lokalne potrzeby mieszkańców gminy w sposób zapewniający rozwój gospodarczy, ochronę życia i zdrowia ludzi, ochronę środowiska naturalnego oraz ładu przestrzennego z uwzględnieniem aktualnego stanu własności.
Efekty	Racjonalne wykorzystanie powierzchni z przeznaczeniem na rozwój gospodarczy, ochronę życia i zdrowia ludzi, ochronę środowiska naturalnego oraz zapewnienie ładu przestrzennego.
Źródła finansowania	1. PROW 2014 – 2020: M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20) 2. Środki własne gminy

CEL STRATEGICZNY 2	Ochrona dziedzictwa kulturowego czynnikiem do rozwoju i integracji społecznej gminy
Cel operacyjny 2.2	Rewaloryzacja obiektu pałacowo-parkowego w Jastkowie
Opis Celu	<p>Celem działania jest ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego. Realizowana inwestycja będzie miała na celu efektywne wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego w osiąganiu korzyści społecznych i gospodarczych w wymiarze lokalnym. Dziedzictwo kulturowe oraz zasoby kultury są ważnym elementem tworzenia postaw kreatywnych w społeczeństwie, wpływają na rozwój działań innowacyjnych, a tym samym pozytywnie oddziałują na rozwój gospodarczy, podnoszą atrakcyjność miejscowości i gminy, wpływają na rozwój turystyki i zapewniają miejsce do wspólnego spędzania czasu mieszkańców co powoduje wzrostu integracji społeczności lokalnej. W ramach tego celu strategicznego będą realizowane następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa i rewitalizacja wnętrza • Rewitalizacja i odnowa parku • Stworzenie miejsc odpoczynku i zabawy dla mieszkańców gminy (plac zabaw dla dzieci, alejki, oświetlenie, zagospodarowanie stawów) • Budowa parkingu przy zespole pałacowo-parkowym w Jastkowie • Remont pałacu w Jastkowie (wymiana dachu, wykonanie elewacji, termomodernizacja – docieplenie stropów i ścian, wymiana okien i drzwi, instalacja paneli fotowoltaicznych)
Efekty	W wyniku tego działania zostanie odnowiony XIX wieczny pałac wraz z otoczeniem. W odnowionym parku powstaną place zabaw, alejki, zagospodarowane zostaną stawy (pomosty). Stworzone będzie miejsce rekreacji, gdzie będzie mogła spotkać się ludność gminy ale także mieszkańcy okolicznych gmin.
Źródła finansowania	1. RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 7: Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego 2. PROW 2014 – 2020: M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)

CEL STRATEGICZNY 2	Ochrona dziedzictwa kulturowego czynnikiem do rozwoju i integracji społecznej gminy
Cel operacyjny 2.3	Budowa bazy turystyczno-rekreacyjnej wykorzystującej walory historyczno- przyrodnicze gminy
Opis Celu	<p>Celem działania jest wykorzystanie i zachowanie dziedzictwa naturalnego. Zachowanie dziedzictwa naturalnego i zrównoważone jego wykorzystanie ma wpływ m.in. na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy, wpływa rozwój turystyki i tworzy rynek pracy. Realizowane inwestycje będą miały na celu efektywne wykorzystanie potencjału dziedzictwa naturalnego w osiąganiu korzyści społecznych i gospodarczych oraz pozwolą przyciągnąć na teren gminy turystów weekendowych. Będą realizowane następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rewaloryzacja pałaców w Tomaszowicach, Snopkowie (współpraca z właścicielami obiektów) - wytyczenie nowych szlaków rowerowych z uwzględnieniem obiektów historycznych i ciekawych pod względem przyrodniczym - podniesienie jakości istniejących szlaków rowerowych i stworzenie na nich miejsc wypoczynku - budowa boiska sportowego przy szkole podstawowej w Płouszowicach - budowa sali gimnastycznej przy szkole podstawowej w Tomaszowicach
Efekty	Efektem tego działania będzie stworzenie bazy rekreacyjno-wypoczynkowej dla mieszkańców gminy oraz Lublina.
Źródła finansowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 7: Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego 2. PROW 2014 – 2020: M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20) 3. PROW 2014-2020: M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność) (art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

CEL STRATEGICZNY 3	Rozwój kapitału ludzkiego z wykorzystaniem nowoczesnych technologii jako czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego gminy
Cel operacyjny 3.1	Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy
Opis Celu	<p>Inspirowanie, wspieranie i rozwijanie działań edukacyjnych umożliwiających funkcjonowanie jednostki i społeczeństwa w harmonii ze środowiskiem, zgodnie z zasadami ekorozwoju. Adresaci: uczniowie szkół wszystkich szczebli, przedszkoli oraz innych grup zorganizowanych typu: drużyny harcerskie, koła zainteresowań, koła krajoznawcze, turystyczne, a także wszyscy mieszkańcy gminy. Działania podejmowane w ramach edukacji ekologicznej to przygotowywanie happeningów, konkursów i projektów promujących zachowania proekologiczne, obchodów Dnia Ziemi, Sprzątania Świata, Światowego Dnia Ochrony Środowiska.</p>
Efekty	Efektem tego działania będzie zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa gminy, kształtowanie postaw proekologicznych mieszkańców oraz poczucia odpowiedzialności za jakość środowiska.
Źródła finansowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 7: Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego 2. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w

	Lublinie 3. PROW 2014 – 2020.
--	----------------------------------

CEL STRATEGICZNY 3	Rozwój kapitału ludzkiego z wykorzystaniem nowoczesnych technologii jako czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego gminy
Cel operacyjny 3.2	E-gmina – z informatyzowanie procesów administracyjnych i poprawa świadczenia usług publicznych
Opis Celu	<p>Celem projektu jest zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w administracji publicznej oraz poprawa dostępności i jakości świadczonych przez administrację e-usług, a także rozszerzenie oferty e –usług publicznych poprzez tworzenie nowych usług świadczonych drogą elektroniczną.</p> <p>W ramach przedsięwzięcia będą realizowane następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uruchomienie systemów elektronicznego zarządzania dokumentacją • zapewnienie bezpieczeństwa teleinformatycznego, • zapewnienie interoperacyjności i integracji systemów, • zakup i wykorzystanie podpisu elektronicznego, • budowa, rozbudowa i modernizacja systemów teleinformatycznych, • zapewnienie interoperacyjności, integracji i bezpieczeństwa systemów, • zapewnienie elektronicznej dostępności usług publicznych z uwzględnieniem dostępności dla osób niepełnosprawnych zgodnie z WCAG 2.0, • stworzenie sms-owego systemu powiadamiania mieszkańców o sytuacjach awaryjnych, • stworzenie systemu elektronicznych tablic informacyjnych na terenie gminy, • stworzenie portali turystycznych promujących walory turystyczne gminy, • budowa systemów teleinformatycznych służących digitalizacji zasobów kulturowych, naukowych (w tym bibliotecznych), • prowadzenie prac digitalizacyjnych, • tworzenie i rozwijanie repozytoriów cyfrowych, • tworzenie i rozwijanie platform służących udostępnianiu zasobów cyfrowych w sposób otwarty i zapewniający możliwość ponownego wykorzystania, • tworzenie, modernizacja, integracja baz danych i geodezyjnych zasobów cyfrowych tworzących infrastrukturę informacji przestrzennej, ich udostępnienia w celu umożliwienia tworzenia na ich podstawie nowych usług cyfrowych.
Efekty	<p>Realizacja powyższych działań pozwoli na zminimalizowanie następujących problemów w gminie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stworzenie e-usług w gminie • zmniejszenie wykluczenia cyfrowego mieszkańców w zakresie dostępu do elektronicznej formy informacji publicznej i kultury • integracji systemów narzędzi informatycznych służących do zarządzania w oświacie i nadzoru nad oświatowymi jednostkami

	organizacyjnymi. Zrealizowane działania pozwolą na z informatyzowanie procesów administracyjnych i poprawią poziom świadczenia usług publicznych przez administrację poprzez wzmocnienie stopnia cyfryzacji administracji oraz stworzenie nowych e-usług publicznych.
Źródła finansowania	1. RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 2: Cyfrowe lubelskie

CEL STRATEGICZNY 3	Rozwój kapitału ludzkiego z wykorzystaniem nowoczesnych technologii jako czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego gminy
Cel operacyjny 3.3	Aktywizacja zawodowa mieszkańców gminy
Opis Celu	Działanie ma na celu wsparcie skutecznej aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych oraz nieaktywnych zawodowo. Działania będą się koncentrować na wsparciu grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osób starszych po 50 roku życia, kobiet, osób niepełnosprawnych, osób długotrwale bezrobotnych oraz nisko wykwalifikowanych, które chcą wrócić na rynek pracy. Ze względu na ukryte bezrobocie szczególnie na obszarach wiejskich należy z aktywizować te osoby do zdobycia nowego zawodu i ponownego wejścia na rynek pracy poza rolnictwem. Realizacja powyższego celu będzie polegała na współdziałaniu z organizacjami non-profit, które organizują szkolenia.
Efekty	Efektem tego działania będzie integracja osób długotrwale bezrobotnych i wykluczonych ze społeczeństwem. Osoby odchodzące z rolnictwa będą miały nowe kwalifikacje, które pozwolą znaleźć pracę na rynku. Powyższe działania zmotywują także mieszkańców gminy do prowadzenia własnej działalności gospodarczej.
Źródła finansowania	1. RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 12: Edukacja, umiejętności i kompetencje 2. RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 9: Rynek pracy

CEL STRATEGICZNY 3	Rozwój kapitału ludzkiego z wykorzystaniem nowoczesnych technologii jako czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego gminy
Cel operacyjny 3.4	Wyrównywanie kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży poprzez budowę „Centrum Wiedzy”
Opis Celu	Celem działania jest stworzenie warunków organizacyjnych i lokalowych do rozwoju kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży z terenu Gminy Jastków. Zorganizowanie w „Centrum Wiedzy” zajęć edukacyjno-wychowawczych pozwalających dzieciom poznawać, doświadczać i doskonalić umiejętności językowe, matematyczne, komputerowe, przyrodnicze umożliwi młodym ludziom zdobywanie wiedzy i kształtowanie umiejętności wykorzystania jej w praktyce do podejmowania i rozwiązywania problemów, a także wyrabiania gotowości do współpracy oraz wymiany wiedzy i doświadczeń z członkami zespołu. Celem działania jest również kształtowanie umiejętności komunikowania się w różnych środowiskach, z naciskiem na komunikację w języku angielskim.

	Będą realizowane zajęcia językowe i kulturowe oraz matematyczno-przyrodnicze obejmujące myślenie logiczne, intuicyjne i kreatywne oraz umiejętności praktyczne, obejmujące sprawność i korzystanie z metod, materiałów, narzędzi i instrumentów. Celem działania będzie pozyskanie takich umiejętności, które pozwolą na stałą aktualizację wiedzy oraz wyrabianie nawyku kształcenia się przez całe życie. Planowana jest adaptacja otoczenia i byłego budynku szkoły na potrzeby Centrum.
Efekty	W wyniku tego działania zostanie zaadaptowany budynek i otoczenie byłej szkoły, zostanie on wyposażony w pomoce edukacyjne, narzędzia i instrumenty niezbędne do zdobycia umiejętności, bez opanowania których nie można skutecznie wykonywać określonych zadań. Dzieci i młodzież opanują wiedzę i umiejętności niezbędne w praktyce życiowej i dalszym kształceniu, szczególnie w zakresie komunikacji międzyludzkiej oraz planowania działań i rozwiązywania sytuacji problemowej.
Źródła finansowania	1. RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 12: Edukacja, umiejętności i kompetencje

CEL STRATEGICZNY 3	Rozwój kapitału ludzkiego z wykorzystaniem nowoczesnych technologii jako czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego gminy
Cel operacyjny 3.5	Działania na rzecz tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej
Opis Celu	<p>Ekonomia społeczna to jeden ze sposobów określenia działalności gospodarczej, która łączy w sobie cele społeczne i ekonomiczne. W przedsiębiorstwie społecznym głównym motorem działalności są motywy społeczne i zyski są reinwestowane w te cele lub we wspólnotę. Celem nie jest maksymalizacja zysku lub zwiększenia dochodu udziałowców czy też właścicieli. Przedsiębiorstwa społeczne mogą pełnić różnorodne funkcje np. usług publicznych, handlowych i produkcyjnych. W ramach tego celu gmina będzie realizować następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promowanie aktywności obywatelskiej i innowacyjności społecznej • Wspieranie grup de faworyzowanych • Wspieranie i zachęcanie mieszkańców do tworzenia podmiotów ekonomii społecznej • Aktywne wspieranie partnerstw i inicjatyw oddolnych na rzecz rozwoju gminy
Efekty	W wyniku realizacji powyższego celu zostanie zaktywizowany lokalny rynek pracy, do którego zostaną włączone osoby długotrwale bezrobotne, w wieku 50+.
Źródła finansowania	1. RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 11: Włączenie społeczne 2. RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 9: Rynek pracy

CEL STRATEGICZNY 3	Rozwój kapitału ludzkiego z wykorzystaniem nowoczesnych technologii jako czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego gminy
---------------------------	---

Cel operacyjny 3.6	Poprawa stanu infrastruktury usług społecznych bezpośrednio wykorzystywanej przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i powiązane z procesem aktywizacji społeczno – zawodowej
Opis Celu	<p>Celem działania jest zwiększona dostępność usług zdrowotnych poprzez wsparcie infrastruktury ochrony zdrowia przyczyniające do poprawy jakości usług i zmniejszenia dysproporcji terytorialnych w ich dostępie. Gmina będzie promowała i wspierała następujące aspekty z zakresu ochrony zdrowia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Profilaktyki w zakresie chorób cywilizacyjnych (nowotworowe, chorób układu krążenia, układu kostno- stawowo-mięśniowego, układu oddechowego, psychicznych) • Opiekę nad matką i dzieckiem • Opiekę nad osobami starszymi
Efekty	Efektom działań podjętych przez gminę będzie poprawa stanu zdrowia mieszkańców gminy, aktywizacja lokalnej społeczności.
Źródła finansowania	<p>1. RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 11: Włączenie społeczne</p> <p>2. RPO WL 2014 – 2020: Oś Priorytetowa 9: Rynek pracy</p>

CEL STRATEGICZNY 3	Rozwój kapitału ludzkiego z wykorzystaniem nowoczesnych technologii jako czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego gminy
Cel operacyjny 3.7	Kompleksowa promocja gospodarcza obszaru oraz tworzenie przyjaznych warunków do inwestowania, organizacja misji gospodarczych
Opis Celu	<p>Celem działania jest podniesienie konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw i małych i średnich firm poprzez dostosowanie do wymogów rynkowych, w tym zapewnienie dostępu do nowych technologii, systemów certyfikacji i jakości.</p> <p>Małe i średnie przedsiębiorstwa (MSP) są motorem inicjatyw w zakresie przedsiębiorczości, innowacji oraz przyczyniają się do poprawy spójności gospodarczej i społecznej na poziomie lokalnym. Stanowią one główne źródło zatrudnienia, wywierają istotny wpływ na rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności, a tym samym mają kluczowe znaczenie dla zwiększenia konkurencyjności. Gmina będzie wspierała realizację celu poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywne wspieranie funkcjonujących i zakładających działalność przedsiębiorców w pozyskiwaniu środków na rozwój, w tym w rozwijaniu nowoczesnych technologii • Aktywne zachęcanie przedsiębiorstw do uczestnictwa w projektach szkoleniowo-doradczych w ramach dostępnego systemu wsparcia • Zapewnienie kompleksowej obsługi inwestora • Wyznaczenie i przygotowanie terenów pod inwestycje gospodarcze • Ciągły rozwój infrastruktury technicznej ze szczególnym uwzględnieniem terenów gdzie już funkcjonują firmy
Efekty	Realizacja celu przyczyni się do rozwoju przedsiębiorczości w gminie, która będzie korzystać z nowoczesnych technologii. Rozwój przedsiębiorczości stworzy nowe miejsca pracy co w konsekwencji

	poprawi jakość życia mieszkańców.
Źródła finansowania	1. RPO WL 2014 – 2020 Oś 3. Konkurencyjność przedsiębiorstw 2. PO Polska Wschodnia 2014-2020: Oś Priorytetowa I. Przedsiębiorcza Polska Wschodnia

12. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI

Proces planowania rozwoju gminy odbywa się nie tylko w kontekście uwarunkowań lokalnych, ale również opiera się na czynnikach zewnętrznych obejmujących rozwoju regionu, kraju czy regulacjach wspólnotowych. Uwarunkowana te to wieloletnie programy i plany formułowane przez Zarząd Województwa Lubelskiego (na szczeblu regionalnym), jak również przez poszczególne ministerstwa i Radę Ministrów (na szczeblu centralnym) oraz na poziomie Unii Europejskiej.

Poziom wspólnotowy

- ***Strategia Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu***

Wyznaczone cele w Zintegrowanej Strategii Rozwoju Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Jastków wpłyną bezpośrednio na wzrost spójności gospodarczej, społecznej oraz terytorialnej, co wskazuje na pełną zgodność z priorytetami określonymi w Strategii Europa 2020, są to:

- rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji,
- rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej,
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Jastków jest zgodna z priorytetami a w szczególności z:

- ograniczeniem emisji CO₂ i osiągnięcie celów 20/20/20 w zakresie klimatu i energii,
- wzrost wskaźnika zatrudnienia,
- ograniczenia liczby osób żyjących w ubóstwie.

Strategia wpisuje się w zasadę zrównoważonego rozwoju, przyczyniając się do aktywizacji ekonomicznej i społecznej obszaru przy jednoczesnym racjonalnym korzystaniu z zasobów przyrodniczych.

- ***Europejski kodeks postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych***

Współpraca w partnerstwie jest od dawna z jedną z fundamentalnych zasad wdrażania funduszy europejskich na wszystkich etapach ich realizacji.

Poziom krajowy

- ***Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (DSRK)***

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Jastków jest zgodna z celami strategicznymi m.in.:

- Stworzenie Polski Cyfrowej
- Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska
- Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

➤ **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR)**

Powyższy dokument wyznacza cele polityki regionalnej dla poszczególnych obszarów kraju o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu.

Strategia gminy wpisuje się w cele strategiczne KSRR polegające na budowaniu spójności terytorialnej, wykorzystywaniu budowy powiązań funkcjonalnych pomiędzy ośrodkiem wojewódzkim a ich otoczeniem regionalnym, aktywnym przeciwdziałaniem marginalizacji obszaru oraz ograniczeniem dysproporcji rozwoju między poszczególnymi województwami.

Poziom regionalny

➤ **Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)**

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Jastków jest zgodna z dokumentem strategicznym dla Województwa Lubelskiego. Proponowane działania w strategii wpisują się w główne cele dokumentu takie jak:

- Wzmocnienie urbanizacji regionu
- Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich
- Selektywne zwiększenie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu
- Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu.

Poprzez realizację działań na terenie gminy strategia przyczyni się do realizacji celów strategicznych województwa.

➤ **Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego**

Gmina Jastków wchodzi w skład Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, którego celem nadrzędnym jest współpraca gmin z tego terenu i miasta metropolitalnego- Lublina w realizacji wspólnych działań na rzecz likwidacji barier rozwoju, potęgowania aktywności społecznej i gospodarczej.

13. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII

Dla skutecznej i efektywnej realizacji ustaleń Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Jastków niezbędne jest stworzenie systemu monitoringu założonych celów i zadań. Umożliwia on modyfikację poszczególnych elementów przyjętych ustaleń strategicznych. Jednocześnie system ten może być wykorzystywany do ciągłego monitorowania zdarzeń, tendencji i procesów zachodzących w otoczeniu gminy, jak i wewnątrz niej, które mogą wywierać pozytywny lub negatywny wpływ na osiągnięcie przyjętych celów rozwoju.

Podstawowym instrumentem realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Jastków jest Wieloletni Program Finansowy, który zawiera konkretne zadania inwestycyjne przewidziane do realizacji w założonym okresie oraz projekty, które gmina będzie realizowała przy współudziale funduszy zewnętrznych.

Odpowiedzialność za wyniki wdrożenia strategii spoczywa na Wójcie i Radzie Gminy Jastków. Głównym koordynatorem działań związanych z opracowaniem i realizacją strategii rozwoju jest Urząd Gminy w Jastkowie.

Strategia Rozwoju Lokalnego wdrażana będzie poprzez realizację poszczególnych zadań zapisanych w niniejszym dokumencie. Realizacja poszczególnych zadań prowadzona będzie przez Wójta Jastkowskiego przy pomocy pracowników odpowiedzialnych za poszczególne zadania w urzędzie.

System wdrażania Strategii Rozwoju będzie odnosił się przede wszystkim do:

- ⇒ komunikacji społecznej w zakresie przyjmowania nowych zadań inwestycyjnych
- ⇒ przygotowywania dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla inwestycji i zadań ujętych w strategii
- ⇒ składania wniosków aplikacyjnych o przyznanie dofinansowania
- ⇒ realizacji zadań zgodnie z określonymi wymogami
- ⇒ monitorowania i raportowania wydatków i efektów realizacji poszczególnych zadań

Wdrażanie i monitoring realizacji ustaleń strategii mają za zadanie szybko wykrywać tendencje i zdarzenia mogące mieć negatywny wpływ na skalę i tempo realizacji założonych celów strategicznych, a także umożliwiają - poprzez odpowiednio dobrany system mierników - badać rezultaty w zaspokojeniu potrzeb mieszkańców.

14. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ STRATEGII ROZWOJU LOKALNEGO GMINY

Wszystkie zadania przyjęte do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Lokalnego objęte zostaną monitoringiem rzeczowym, który dostarczy danych obrazujących postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwi ocenę jego wykonania. Wskaźniki obrazujące postęp we wdrażaniu oraz rezultaty tych działań są podzielone na trzy kategorie:

- **produkty** – odnoszą się do rzeczowych efektów działania,
- **rezultaty** – odpowiadają one bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z wdrożenia programu,
- **oddziaływania** – obrazują konsekwencje danego programu wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów. Oddziaływanie może odnosić się do efektów związanych bezpośrednio z podjętym działaniem ale pojawiających się po pewnym czasie oraz do efektów długookresowych, oddziałujących na szerszą populację i pośrednio tylko wynikających ze zrealizowanego działania.

Zrealizowane projekty inwestycyjne wymienione w Strategii Rozwoju Lokalnego, będą analizowane pod kątem osiągnięcia poniższych wskaźników.

Wskaźniki produktu	Wskaźniki rezultatu	Wskaźniki oddziaływania (mierzone w ciągu 2 lat po zakończeniu Projektu)
Inwestycje związane wykonaniem/zmodernizowaniem sieci kanalizacyjnej		
<ul style="list-style-type: none"> Długość wykonanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej Liczba zrealizowanych projektów 	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost poziomu skanalizowania gminy Wzrost ilości gospodarstw objętych systemem sieci kanalizacyjnej Zmniejszenie ilości zanieczyszczeń 	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa stanu środowiska naturalnego Rozwój infrastruktury towarzyszącej (usługi) Wpływ inwestycji na poziom rozwoju

	przedostających się do gleby oraz wód powierzchniowych i podziemnych	turystyki sezonowej w gminie <ul style="list-style-type: none"> Poziom zaspokojenia potrzeb bieżących mieszkańców
Inwestycje związane z wykonaniem węzłów przesiadkowych i chodników		
<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów zrealizowanych w zakresie inwestycji drogowych Liczba wybudowanych obiektów "Bike&Ride" Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych Liczba miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych w wybudowanych obiektach "parkuj i jedź" Liczba wybudowanych obiektów "parkuj i jedź" Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach "Bike&Ride" Długość dróg, na których zainstalowano inteligentne systemy transportowe. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34) Liczba samochodów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach "parkuj i jedź" Liczba przewozów komunikacją miejską, na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost poziomu stanu technicznego dróg gminnych Zmniejszenie emisji spalin do powietrza Wzrost dostępności do lepszych jakościowo dróg Oszczędność kosztów przejazdu Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego Liczba planowanych do wybudowania dworców intermodalnych/zintegrowanych węzłów przesiadkowych 	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój infrastruktury towarzyszącej (usługi) Poziom zaspokojenia potrzeb bieżących mieszkańców Wzrost atrakcyjności terenów Stworzenie nowych miejsc pracy
Inwestycje związane z wykonaniem rewitalizacji budynków gminnych		
<ul style="list-style-type: none"> Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnośprawnymi 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społeczno-kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem rewitalizacji Powierzchnia terenów przygotowanych pod działalność gospodarczą, kulturalną, społeczną, 	<ul style="list-style-type: none"> Poziom zaspokojenia potrzeb bieżących mieszkańców Stworzenie nowych miejsc pracy Oszczędności finansowe w funkcjonowaniu gminy

	turystyczną <ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia użytkowa budynków przygotowanych pod działalność gospodarczą, kulturalną, społeczną, turystyczną 	
Działania związane z rozwojem kapitału ludzkiego na terenie gminy		
<ul style="list-style-type: none"> • Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 - dwustronna interakcja. • Liczba aplikacji opartych na ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego i e-usług publicznych • Liczba zdigitalizowanych dokumentów zawierających informacje sektora publicznego. • Liczba udostępnionych on-line dokumentów zawierających informacje sektora publicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia obszaru województwa objęta cyfrową ewidencją gruntów i budynków • 	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie nowych miejsc pracy • Realizacja innowacyjnych pomysłów • Większa świadomość ekologiczna mieszkańców gminy, czyste środowisko • Poziom życia mieszkańców gminy

Tak określone mierniki pozwalają na ukazanie dynamiki zachodzących zmian w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego gminy w czasie i stopień zaawansowania realizacji przyjętych celów w strategicznych. Powyższe mierniki można również stosować do porównań z innymi gminami, średnią powiatową, wojewódzką i ogólnokrajową oraz średnią unijną.

System wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Jastków jest realizowany w oparciu o system wdrażania pomocy ze środków Unii Europejskiej i zasoby własne gminy. Gmina korzystając ze środków finansowych funduszy strukturalnych Unii Europejskiej jest zobowiązana przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych, które zostały określone w umowach pomiędzy Polską a Unią Europejską.

Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania środków wg źródeł ich pochodzenia. W niektórych sytuacjach może to oznaczać, że podmiot korzystający z różnych źródeł finansowania będzie musiał sprostać wielu wymaganiom formalnym.

Aktualizacja i ocena „Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Jastków na lata 2015-2020” będzie dokonywana na sesji absolutoryjnej każdego roku. Natomiast proces uzupełniania dokumentu o nowe zadania inwestycyjne i projekty będzie zawsze powiązany z procedurą konstruowania budżetu. Wszystkie postulaty i propozycje do strategii będą realizowane zgodnie z zasadą partycypacji społecznej. Procedura zgłaszania propozycji do dokumentu i proces konsultacji społecznych będzie koordynowany przez Zespół ds. Rozwoju Lokalnego.